

Uitvoeringsprogramma

Sport , Bewegen en Gezondheid

*Onderdeel van de Sportnota en de
Kadernota Lokaal gezondheidsbeleid
`gezondheid dichtbij in Heerhugowaard`*

Inhoud:

Hoofdstuk 1: Beleidskader sport en kadernota Lokaal gezondheidsbeleid	4
Inleiding	4
Visie	4
Missie.....	4
Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2: Resultaten bereikbaarheid Bestaand Beleid	6
Inleiding	6
Effecten van beleid	6
Bereikbaarheidscijfers (Evaluatie 2009-2011).....	6
Hoofdstuk 3: Sportbeleid	9
Inleiding	9
Accommodaties en een sportief ingerichte openbare buitenruimte	10
Combinatiefuncties	12
Gericht subsidiebeleid	13
Hoofdstuk 4: Lokaal Gezondheidsbeleid	14
Hoe is de stand van zaken nu?	14
Beschrijving doelgroepen	15
Jeugd.....	15
Volwassenen (19-65 jaar)	16
Ouderen (65plus).....	16
Onderzoek waarom mensen wel of niet sporten en bewegen en in welke mate, zodat gerichte interventies kunnen worden gedaan.	17
Lage SES (Sociaal Economische Status)	17
JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)	17
Hoofdstuk 5: Wat gaan we doen in 2013-2016?	20
Inleiding	20
Stimulering sporten en bewegen	20
Sportimpuls	21
Aansluiting andere (subsidie)programma's	22
Noord Hollandse Gemeenten op gezond Gewicht.....	22
Jongeren Op Gezond Gewicht= JOGG	22
Samenwerking met andere beleidsterreinen (intersectoraal).....	22
Centrum Jeugd en Gezin.....	23
Wonen Welzijn Zorg	23

Onderwijs	23
GGD	23
Beweegvriendelijke omgeving.....	24
Sociaal Ruimtelijke Ordening, Nota Naar Buiten!	24
Nota Speelruimtebeleidsplan ‘Kansen voor Spelen 2011’	24
Programma “Vrije tijd”	24
Programma “Kansrijk Jong”	24
Programma “Meedoen is winnen”	24
Eerste lijn Zorg.....	24
Kansrijke clusteraanpak.....	25
Hoofdstuk 6: Financiële onderbouwing	26
Begroting	26
BIJLAGEN	28
Bijlage 1	29
Bijlage 2	39
Bijlage 3	41
Bijlage 4	44

Hoofdstuk 1: Beleidskader sport en kadernota Lokaal gezondheidsbeleid

Inleiding

Het beleidskader Gezondheid Dichtbij In Heerhugowaard 2012-2016 is in september 2012 vastgesteld door de Raad. Dit kader geeft richting aan het volksgezondheidsbeleid van de gemeente Heerhugowaard voor de komende jaren. De landelijke speerpunten zijn lokaal in drie uitvoeringsprogramma's ondergebracht. Het programma Sport, bewegen en gezondheid is daar één van.

Het beleidskader sport 2012-2016 is in maart 2012 onder de noemer: "Een kansrijk sport- en beweegklimaat in Heerhugowaard" vastgesteld door de Raad. De kadernota maakt deel uit van het Programma Vrije Tijd. In deze kadernota is de verandering beschreven die het product sportbeleid op dit moment doormaakt van sport als doel, naar sport als middel. Van een sectorale benadering naar een integrale benadering. Sport wordt ingezet om te streven naar een gezonde leefstijl en het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid. Sporten en bewegen hebben raakvlakken met tal van beleidsterreinen als het onderwijs, recreatie, volksgezondheid, zorg, welzijn, ruimtelijke ordening, veiligheid en economie.

Het uitvoeringsprogramma Sport, Bewegen en Gezondheid verbindt het beleidskader Sport en het beleidskader Volksgezondheid.

Wellicht is het grootste probleem in onze samenleving op dit moment inactiviteit van burgers. En daarbij: ongezond eten, te weinig groenten en fruit, te veel vetrijk voedsel en "snelle suikers". Dit zijn belangrijke factoren in het ontstaan van ziekten als extreem overgewicht, hart- en vaatziekten, diverse soorten kanker, diabetes mellitus en dementie. De kosten voor de gezondheidszorg worden jaarlijks, mede door de vergrijzing, steeds hoger. Deze trend moet worden gekeerd. Actieve burgers zijn lichamelijk en psychisch gezonder en veelal maatschappelijk actief.

Dit uitvoeringsprogramma draagt hieraan bij.

In het kader van de kantelinggedachte begint sporten en bewegen bij eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht. De kantelinggedachte betekent dat een groter beroep wordt gedaan op de kracht van het maatschappelijk middenveld en de kracht van burgers. De gemeente zal nadrukkelijk kijken naar het sociaal domein en hierbinnen toekomstige keuzes maken, die effecten hebben op de rollen van gemeente, maatschappelijk middenveld en burgers.

Visie

De gemeente Heerhugowaard streeft naar actieve, gezonde burgers. Sporten, bewegen en een gezonde leefstijl dragen daaraan bij.

Missie

Om de burgers van Heerhugowaard actief en gezond te maken en te houden is de missie: "Zoveel mogelijk inwoners van Heerhugowaard laten sporten en bewegen".

Leeswijzer

Voor dit uitvoeringsprogramma hebben we de effecten van het beleid van de afgelopen periode geëvalueerd. Het evaluatieverslag is als bijlage bij dit programma opgenomen. De ambities, doelstellingen en resultaten genoemd in de beide kaders zijn verder uitgewerkt in deze nota. In een bijeenkomst van stakeholders in de gezondheidszorg, onderwijs en sport zijn ideeën verzameld (bijlage). Dit is de input voor (nieuwe) interventies, opgenomen in deze nota.

In hoofdstuk twee worden de effecten van eerder beleid uitgewerkt. In hoofdstuk drie belichten we het sportbeleid en in hoofdstuk vier zoomen we in op het lokaal gezondheidsbeleid en de stand van zaken. In hoofdstuk vijf komen we aan de interventies per jaar toe en de concrete te behalen doelstellingen. In het laatste hoofdstuk treft u de financiële paragraaf.

Hoofdstuk 2: Resultaten bereikbaarheid Bestaand Beleid

Inleiding

Het beleidskader Gezondheid Dichtbij In Heerhugowaard is het vervolg op het kader “Dichtbij huis Gezond leven”. Vanuit dit kader is het uitvoeringsprogramma “ Heerhugowaard actief” geschreven met de centrale thema’s: bewegen en de vermindering van overgewicht. Dat was het begin van de uitvoering van vrijwel alle projecten gericht op sporten en bewegen, waaronder in 2009 de start van de campagne ‘30 minuten bewegen’. Tegelijkertijd was dit de uitbreiding van sportstimuleringsactiviteiten in Heerhugowaard, dat eveneens ondergebracht is in ‘Heerhugowaard Actief’. Het sportbeleid was tot nu toe vastgelegd in verschillende nota’s en is nu samengebracht in het beleidskader sport 2012-2016. Lag in het verre verleden het accent traditioneel op verenigingen en accommodaties, gaandeweg is er een verschuiving naar sportstimulering en verenigingsondersteuning zichtbaar.

Er is fors ingezet op het stimuleren van sporten en bewegen onder de jeugd en ouderen. Netwerken (sport, onderwijs en andere organisaties) zijn ontstaan, versterkt en verbonden met elkaar en hebben in grote mate bijgedragen aan het inzichtelijk maken van het aanbod voor een ieder.

Er is een aanspreekpunt gekomen waar bewoners, sportverenigingen, scholen en andere organisaties met al hun vragen op het gebied van sporten en bewegen terecht kunnen. Sportservice is een begrip in Heerhugowaard, zij heeft de expertise en het netwerk opgebouwd in Heerhugowaard waardoor zij in staat is de beweegstimulering voor heel diverse groepen in de maatschappij vorm te geven. Zo is in 2011 de website van Sportservice Heerhugowaard 12.990 keer bezocht (ten opzichte van 2010: 3.090 keer bezocht). Als spin in het web creëert zij samen met de partners voor de gemeente Heerhugowaard steeds een meerwaarde. Haar rol loopt uiteen van organisator, uitvoerder, expert en netwerker.

De sportdeelname (tenminste eenmaal per week) van inwoners in de leeftijd van 18 jaar en ouder wordt twee jaarlijks gemeten in de wijkmonitor. De laatste meting was in 2011. Hieruit bleek dat 67% van de inwoners sport (zie Wijkmonitor Heerhugowaard 2011 op blz. 28).

Effecten van beleid

U treft in deze nota geen effectcijfers overgewicht aan, omdat het causale verband tussen de uitvoering van beleid en afname van het aantal mensen met overgewicht niet één op één te maken valt. Overgewicht en ongezond leven hebben veel oorzaken en er spelen veel overwegingen een rol bij het veranderen van gedrag. De economische crisis, reclame, rages onder jongeren, besteding van vrije tijd en de leefomgeving zijn van invloed op de “cijfers overgewicht”. Gedragsverandering ter bevordering van een gezonde en actieve leefstijl is complex en vraagt om een grote betrokkenheid en integrale aanpak. Om die reden heeft het een directe relatie met de in ontwikkeling zijnde programma’s Vrije Tijd, Wonen & Zorg & Welzijn, Meedoen is Winnen en Kansrijk Jong.

Bereikbaarheidscijfers (Evaluatie 2009-2011)

In bijlage 1 treft u de bereikbaarheidscijfers aan van de stimuleringsactiviteiten uit het programma Heerhugowaard actief.

Hier volgt een samenvatting:

Heerhugowaard Actief

Vanaf 2009 zijn er drie grote projecten uitgevoerd binnen Heerhugowaard actief: Het Groninger Actief Leven Model (GALM+) voor 65 plussers, Alle Leerlingen Actief op het voortgezet onderwijs (VMBO) en Noord Hollandse gemeenten op Gezond Gewicht voor het basis onderwijs.

Binnen deze projecten worden verschillende interventies uitgevoerd. Zoals fittesten, uitstapjes naar sportschool of zwembad et cetera.

In drie jaar tijd hebben 484 ouderen mee gedaan aan de fittest van GALM +, 101 personen hebben het beweegstimuleringsprogramma gevolgd en 61 personen gingen mee met de uitstapjes. Jaarlijks deden gemiddeld 450 jongeren mee aan de fittest op de Joh. Bosco en het Trinitas. Steeds meer mensen ontvingen een uitnodiging voor deelname aan het programma (in het laatste jaar: 199) en uiteindelijk doen daar tussen de 30 en 40 leerlingen aan mee. In het programma voor het basisonderwijs wordt onder de naam "Ik, lekker fit!" een programma van beweegstimulering en gezonde voedinglessen aangeboden. Ouders spelen in dit project ook een rol. Met subsidie van Provincie Noord Holland is in 2011 een nulmeting uitgevoerd door de VU. Het doel van de nulmeting is om straks (in 2014) te meten of de interventies ook daadwerkelijk bijdragen aan een gezondere leefstijl. Aan dit programma doen nu vijf scholen mee. De financiering is zodanig geregeld dat na afloop van de drie jaar van het project de scholen financieel zelfstandig "Ik Lekker Fit!" kunnen blijven uitvoeren. De tweede meting vindt plaats in 2014.

Combinatiefuncties

De programma's op het Voorgezet Onderwijs werden uitgevoerd door de combinatiefunctionaris, die sinds 2009 in dienst is bij Sportservice Heerhugowaard. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar werkzaam is voor twee sectoren, in dit geval sport en onderwijs met als doel het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen, in de buurt en ondersteuning van sportverenigingen. De gemeente heeft hieraan invulling gegeven door kinderen en jongeren vrijblijvend kennis laten maken met diverse soorten sporten in samenwerking met sportaanbieders en door een naschools sportaanbod en clinics in de wijk. In 2010 heeft de gemeente besloten mee te doen aan de gefaseerde invoering van de combinatiefuncties volgens de regeling Impuls brede scholen, sport en cultuur. Begin 2011 zijn om die reden 2 combinatiefuncties gerealiseerd gericht op breedtesport (de schakel tussen scholen, buitenschoolse opvanginstellingen en sportaanbieders), voetbal (clinics op scholen, in wijken en ondersteuning voetbalverenigingen) en sportbuurtwerk. De combinatiefunctionarissen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het JeugdSportProgramma (vrijblijvend kennismaken met verschillende sporten), elke week sportactiviteiten in 7 wijken (zomers buiten en in de winter in de gymzalen), straatvoetbaltoernooien, activiteiten tijdens Hartje Winter (ijshockey), de Nationale Sportweek en Opvoedkaravaan (touwtje springen, steltlopen), vakantieactiviteiten, sportcarrousel op Sportpark de Vork et cetera.

Het overzicht treft u aan in de bijlage 1.

In het evaluatieverslag van de combinatiefuncties (bijlage) is geconcludeerd, dat de doelen, meer sport en beweegaanbod in en rondom scholen en in de wijken, zijn bereikt en dat de inzet van de combinatiefunctionarissen zal worden gecontinueerd. De specifieke inzet kan verschuiven in nader overleg met de sportverenigingen, onderwijs, welzijnswerk en Sportservice (maatschappelijk middenveld). Met behulp van Sport Lokaal Samen, het ondersteuningstraject vanuit de Vereniging

Sport en Gemeenten (VSG) zijn netwerken gevormd rondom de inzet van combinatiefunctionarissen in Heerhugowaard. In deze netwerken hebben de wijkpanels, het onderwijs en de sportaanbieders hun plek gevonden. Alle nieuwe initiatieven vinden vanuit deze bestaande netwerken plaats. De samenwerking tussen sport, onderwijs en wijken heeft een structurele vorm gekregen.

Verenigingswinkel

De gemeente zet in op het belang van vrijwilligers. Het aandeel vrijwilligers in de sport is groot (26% van alle vrijwilligers in Heerhugowaard doet vrijwilligerswerk bij een sportvereniging). Bij de oprichting van de Verenigingswinkel (doel oprichting in 2009 en vertraagde start in 2010) is bewust gekozen het sportspecifieke deel hiervan onder te brengen om optimale kennisoverdracht te realiseren. Kern8 en Sportservice als onderaannemer voor het sportspecifieke deel, vullen samen het digitale content. Gezamenlijk geven zij cursussen ter bevordering van deskundigheid van de vrijwilligers en organiseren zij de jaarlijkse verenigingsmarkt. De Verenigingswinkel is vooral een digitaal loket voor vrijwilligers, organisaties en maatschappelijke stages. Dit voor bemiddeling van vrijwilligers en maatschappelijke stagiaires met organisaties, ook voor het opdoen van werkervaring.

Het jaar 2009 is gebruikt om de wensen en behoeftes van de verenigingen helder te krijgen. Dit is voor de sportverenigingen vertaald in een cursusaanbod. In de jaren 2010 en 2011 hebben aan de cursussen “werving vrijwilligers” en “vrijwilligerscoördinator” in totaal 21 sportverenigingen deelgenomen. Aan verschillende cursussen gericht op deskundigheidsbevordering van jeugdtrainers hebben in totaal 66 trainers deelgenomen van 23 sportverenigingen. Daarnaast is samen met de KNVB een incompany training gegeven aan alle trainers van 2 voetbalverenigingen in Heerhugowaard.

Er is veel vraag naar de cursussen, maar de vacaturebank zelf wordt door de sport niet of nauwelijks gebruikt. De sportverenigingen zoeken hun vrijwilligers toch voornamelijk in eigen kring. Desalniettemin hanteren we om eerder genoemde redenen het concept Verenigingswinkel voor 2013 en 2014.

Hoofdstuk 3: Sportbeleid

Inleiding

Waarom is sport belangrijk?

Sporten is leuk en brengt ontspanning, competitie en ontlading met zich mee. En daarnaast is sport steeds meer een middel om burgers krachtiger te maken. Zo draagt sport onder andere bij aan een zinvolle vrijetijdsbesteding, waarden en normen, aan de gezondheid en welzijn van mensen, zorgt voor betere prestaties op school en in de maatschappij, vermindert en voorkomt overgewicht, remt dementie en bewerkstelligt participatie.

Sport inclusief dient onvoorwaardelijk in andere beleidsterreinen tot uiting te komen (zoals benoemd in hoofdstuk 1).

Vanuit onze visie “De gemeente streeft naar actieve, gezonde burgers. Sporten, bewegen en een gezonde leefstijl dragen daaraan bij”, zetten we in op de volgende ambities en resultaten:

De missie is zoveel mogelijk inwoners van Heerhugowaard te laten sporten en bewegen. Het beleid, conform het vastgestelde sportbeleid, is geslaagd als in 2016:

- Het percentage inwoners (4-80 jaar) dat eenmaal per week aan sport deelneemt 75% in 2016 bedraagt.

Toelichting: In het beleidskader Sport is nog uitgegaan van de ambities van het Olympisch Plan 2028 met als hoofddoel het verbeteren van het sportklimaat in Nederland. Deze doelstelling is bereikt, wanneer in 2016 75% van de Nederlandse bevolking (4-80 jaar) eenmaal per maand sport en beweegt. Dan heeft het zin om de Olympische Spelen in 2028 naar Nederland te halen. Het nieuwe kabinet ziet af van het binnenhalen van de Olympische Spelen, maar heeft de doelstelling voor 2016 (Nederland sportland) nog steeds voor ogen. Onze ambitie is echter hoger (1 x per week in plaats van 1 x per maand).

- Er een uitdagende en beweegvriendelijke omgeving met voldoende sport- en beweeggelegenheden aanwezig is.

Toelichting: Hieronder verstaan we de binnen- en buitensportaccommodaties die inwoners prikkelt om een diversiteit van sporten uit te oefenen. Een sportief ingerichte openbare buitenruimte en een beweegvriendelijke omgeving, die iedereen uitdaagt tot sporten en bewegen en waardoor kinderen weer buiten spelen, omdat er uitdagende speelplekken zijn.

- Er sterke verenigingen zijn ontstaan en behouden.

Toelichting: Hieronder verstaan we verenigingen die in staat zijn invulling te geven aan hun doel, zoals vermeld in eigen statuten, zonder afhankelijk te zijn van subsidie.

Welke rollen brengt dit met zich mee voor de gemeente met betrekking tot het sportbeleid?

De complexiteit van onze maatschappij en het tijdsgewricht waarin wij leven, maakt het dat de gemeente meer in de rol van procesbegeleider, makelaar en faciliteerder komt en in mindere mate in de rol van financier (subsidieverstrekker) en regisseur (de regie op zich neemt). Dit betekent dat de gemeente straks meer omvangrijke en ingewikkelde processen begeleidt, partijen bijeenbrengt zonder haar tussenkomst en faciliteiten verleent, niet zijnde subsidies.

We hebben drie instrumenten om onze ambities en resultaten te bereiken.

- I. Voldoende accommodaties, een beweegvriendelijke omgeving en een sportief ingerichte buitenruimte.
- II. Combinatiefuncties. Inzetbaar om de bovenstaande doelen te bereiken op meerdere terreinen. Variërend van verenigingsondersteuning tot uitvoerder van activiteiten in de wijk.
- III. Gericht subsidiebeleid. We denken dan onder andere aan flexibele, incidentele subsidies (projecten, innovatief, investeringssubsidie).

In dit hoofdstuk (3) wordt de drie instrumenten toegelicht.

Accommodaties en een sportief ingerichte openbare buitenruimte

Sportaccommodaties

De gemeente beschikt op het gebied van binnen- en buitensportaccommodaties over voldoende complexen. De hoeveelheid accommodaties voldoet aan de huidige normen, zoals gesteld door VNG en het NOC*NSF. Omvangrijk onderhoud is in gang gezet op Sportcomplex De Vork, omdat dit park een kwaliteitsimpuls nodig had om sportfunctioneel weer up-to-date te worden en om de groei op te vangen, nu het besluit is genomen om in De Draai geen sportcomplex aan te leggen. In het derde kwartaal van 2013 is de renovatie afgerond. Rekening is gehouden met toekomstig ruimtebeslag dat nodig is om de groei op te vangen. Gelet op de stagnerende woningbouw en daardoor de vertraagde groei van de bevolking zijn tot 2016 geen capaciteitsproblemen te verwachten.

De gemeente hoeft niet te investeren in elk type accommodatie. Daar waar mogelijk zoeken we afstemming met gemeenten in de regio.

Huis op orde

De gemeentelijke sportaccommodaties behoren tot het maatschappelijk vastgoed en in de exploitatie daarvan zal het meervoudig gebruik en het efficiënt planmatig onderhoud van de accommodaties centraal staan. Hiertoe hoort uniformiteit, eenduidigheid en transparantie in afspraken met verenigingen en organisaties die gebruik maken van deze accommodaties. De overgang naar een uniforme wijze van gebruik en onderhoud van de sportaccommodaties maakt onderdeel uit van het traject 'Huis op Orde', een opdracht van de gemeenteraad. Hieruit vloeit de invoering van de btw-belaste verhuur van sportaccommodaties.

In de komende periode gaan we ons bezighouden met een oriëntatie op een optimaal beheer en multifunctioneel gebruik van al onze sportaccommodaties. Met in de toekomst een mogelijke uitbreiding van het product sport en het opnemen van welzijnsaccommodaties.

Openbare buitenruimte

Onze doelstelling is om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen. Het maakt ons niet of men dit bij een sportvereniging, sportschool, georganiseerd of ongeorganiseerd doet. Daarom moeten er voldoende prikkels zijn in de openbare ruimte om te kunnen sporten en bewegen. Dit kan met goede fiets- en wandelpaden en themaroutes. Zo worden in het voorjaar van 2013 het HeerHugoPad (de wandelroute tussen de stations Heerhugowaard en Obdam) en de Waterstaatsroute (de fietsroute langs de ringvaart) formeel geopend. De gemeente wil in 2014 fietsstad van Nederland worden en er zijn thematische wandel- en fietsroutes ontwikkeld. Park van

Luna biedt alle mogelijkheden voor outdoor sporten. Het gaat er nu vooral om deze mogelijkheden kenbaar te maken aan een groot publiek door onder andere inzet van website, social media, apps etc.

De directe woonomgeving moet uitnodigen tot sporten en bewegen voor jong en oud. Het stimuleren van een korte wandeling maken, op de fiets of lopend boodschappen doen, de kinderen brengen en halen van school of naar de bibliotheek, even bewegen bij het beweegpunt voor ouderen. Dit kan bijvoorbeeld met aangegeven beweegroutes, beweegtoestellen voor ouderen, goede fiets- en wandelpaden en themaroutes.

Sinds 2010 wordt de gemeente Heerhugowaard door het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en VWS op kennisgebied ondersteund bij het creëren van een beweegvriendelijke omgeving. De pilot was eerst gericht op ouderen, maar gaandeweg gewijzigd naar alle doelgroepen. Dit project loopt eind 2013 af. In kaart wordt gebracht welke fysieke en sociale maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat ouderen in hun directe omgeving voldoende kunnen bewegen en sporten. Een pilot is uitgevoerd in de Edelstenenwijk met een aangegeven route van 30 minuten in mozaïektegels; de Molenwijk en Rivierenwijk volgen nog. Met de inzet van de combinatiefunctionaris (c.q. buurtsportcoach) per 1 oktober 2012 wordt gestimuleerd dat iedereen meer gaat sporten en bewegen in de directe omgeving. We willen zorg, preventie en sport & bewegen in de buurt beter op elkaar afstemmen. Met de beweegactiviteiten wordt beoogd dat iedereen een krachtige zelfredzame burger kan zijn.

Daarom willen we de beweegvriendelijke omgeving over alle wijken in Heerhugowaard uitrollen en verbreden naar alle leeftijdsgroepen. Voor fysieke maatregelen zullen bestaande budgetten worden ingezet en subsidies worden gevraagd. Bij adaptief onderhoud (herinrichting wijken) wordt zoveel mogelijk hiermee rekening gehouden.

Naast beweegvriendelijke routes in de wijk zijn daar tal van voorzieningen aanwezig die zich lenen voor sport en spelactiviteiten. Denk aan voetbalveldjes, speelterreinen, schoolpleinen, skatevoorzieningen en gymzalen.

De nieuw te bouwen wijk De Draai zal beweegvriendelijk worden ingericht. In De Draai is rekening gehouden met de aanleg van een sporttuin (all weather, openbaar speelveld waar alle mogelijke sportactiviteiten kunnen worden beoefend). Dit is opgenomen in NBK II en wordt de komende periode nader uitgewerkt.

In de Nota Speelruimtenbeleidsplan 'Kansen voor Spelen 2011' is het beleid op het gebied van buitenspelen op formele (speelpleintjes en trapveldjes) en informele speelruimte (de ruimte die door kinderen in het algemeen wordt ingenomen in de openbare ruimte, bijvoorbeeld een park, een brede stoep of een autovrij hofje) geformuleerd. Het gaat daarbij niet alleen om de speelvoorzieningen op zich, maar het belangrijkste is het ruimte bieden voor spelen in de openbare ruimte. Het is de bedoeling dat in de ontwerpfase van nieuwe speelterreinen kinderen worden betrokken met meer aandacht voor Avontuurlijk Spelen. Zo is in Stad van de Zon met participatie van kinderen Avontuurlijk Spelen gecreëerd. In de Waarderhout zal onder leiding van Staatsbosbeheer en het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) met participatie van kinderen een natuurspeelbos worden gerealiseerd.

We willen kinderen bewegen om meer buiten te spelen. Scholen willen dat hun schoolpleinen voor verschillende doelgroepen beter gebruikt kunnen worden. Omdat steeds meer scholen overgaan op continu roosters zijn schoolpleinen al vanaf 14.30 uur beschikbaar. Buitenspelen voor kinderen moet voor hen aantrekkelijk en avontuurlijk zijn.

Een aspect waarmee rekening moet worden is de veilige omgeving. Ouders geven soms aan dat zij buiten spelen voor kinderen gevaarlijk vinden. In de komende Opvoedkaravaan, die georganiseerd wordt in de Nationale Sportweek, willen we uitgebreid aandacht besteden aan het thema Buitenspelen. Het doel is dat meer kinderen buiten bewegen. De Opvoedkaravaan is een initiatief van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Afsproken is dat jaarlijks in de Nationale Sportweek in de laatste week van april een Opvoedkaravaan wordt georganiseerd rondom thema's sporten, bewegen (spelen) en gezondheid.

Combinatiefuncties

De gemeente doet mee aan de Impuls Brede Scholen en Cultuur die nu opgenomen is in de Brede Impuls combinatiefuncties (zie hoofdstuk 2). Met de inzet van combinatiefunctionarissen sport is het mogelijk om het beweegonderwijs in scholen te verbeteren, de verbinding te leggen met het sport- en beweegaanbod na schooltijd, het sport- en beweegaanbod in de wijken te vergroten en de sportvereniging te versterken. Zo kan de combinatiefunctionaris worden ingezet als trainer bij een sportvereniging, begeleider van de jeugdtrainers en coördinerende taken. De combinatiefunctionaris legt binnen de vereniging de verbinding met sportactiviteiten na school en sportarrangementen binnen de wijk. De combinatiefunctionaris kan ook als verenigingsmanager of coördinator worden ingezet.

Maatwerk is mogelijk, passend bij de behoeften van het onderwijs, de sportvereniging, de welzijnsorganisatie, de wijk, de buitenschoolse opvang, de zorgorganisatie en de inwoners. Het is voor ons een instrument, waarmee we bewuste keuzes kunnen maken, waar ruimte is voor flexibiliteit om in te kunnen spelen op vragen en signalen.

Zoals al eerder is gemeld, is gekozen voor een groeimodel van inzet van combinatiefuncties. In 2013 zullen 6 combinatiefuncties op het gebied van sport zijn gerealiseerd. Financiering is geregeld tot en met 2016. Het is een opdracht om voor de komende jaren, gelet op een terugtrekkende overheid, te zorgen voor voldoende financiële middelen van derden (denk onder andere aan onderwijs, buitenschoolse opvangorganisaties en verzekeraars), opdat dit instrument ook na 2016 blijvend kan worden ingezet. Het onderwijs wil op termijn het bewegingsonderwijs onderbrengen bij de combinatiefunctionarissen van Sportservice om het op een kwalitatief hoger niveau te brengen en de koppeling te maken met buurt en sportverenigingen. Huidige contracten weerhouden nu nog deze overgang.

Netwerk: platform voor sport en bewegen

Vanuit het aanbod van sportaanbieders en vraag van sport- en beweegactiviteiten vanuit de bewoners is een netwerk ontstaan tussen de sportbuurtwerkers in de wijk, het onderwijs (inclusief de Buitenschoolse Opvang), sportaanbieders en andere organisaties als wijken en welzijnsinstelling.

Hier liggen kansen voor uitbreiding met bedrijfsleven, verzekeraars en andere publiek private partners. Sportservice Heerhugowaard fungeert hierin als trekker en verbinder.

Gericht subsidiebeleid

Met ingang van 1 januari 2011 is de Algemene Subsidieverordening in werking getreden en zijn per beleidsterrein deelverordeningen opgesteld. De “oude” regeling voor sport is omgezet in een deelverordening sport. Voor sportverenigingen zijn normen vastgesteld en er moet sprake zijn van financiële noodzaak.

Onze doelstelling is om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen. Al dan niet bij een sportvereniging. Dat is voor ons niet belangrijk. Wel willen we bereiken dat er sterke sportverenigingen zijn. Hieronder verstaan we verenigingen die in staat zijn invulling te geven aan hun doel, zoals vermeld in hun eigen statuten, zonder subsidie afhankelijk te zijn.

De huidige subsidieregeling is geen stimulans voor sportverenigingen om op eigen benen te kunnen staan en biedt geen mogelijkheden om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld de kantelingsgedachte of gedragen maatschappelijke initiatieven. Wij willen toe naar flexibele incidentele subsidies (projecten, innovatie, investeringen in duurzaamheid), waarop ook verenigingen een beroep kunnen doen.

Het is niet de bedoeling om de subsidie te verminderen, maar gericht in te zetten om onze doelen te bereiken. Zo willen we de vervoerskosten ten behoeve van aangepast sporten opnemen. De sportkampioenen van Heerhugowaard zijn onze ambassadeurs en een rolmodel voor de sporters. Voor de jaarlijkse huldiging willen we een bijdrage beschikbaar stellen.

We willen Sportservice Heerhugowaard opdracht geven om vanuit het uitgebreide netwerk tenminste tweemaal per jaar inspiratiesessies te organiseren. Hier kunnen onderwerpen als mogelijkheden combinatiefunctionarissen, JOGG, Fairplay, covenant geen geweld, gezonde kantines et cetera centraal staan.

Hoe een en ander uit gaat pakken, kunnen wij nu nog niet voorzien. Begin 2013 komt een voorstel naar het bestuur met deze nieuwe regeling.

Hoofdstuk 4: Lokaal Gezondheidsbeleid

Hoe is de stand van zaken nu?

In de kadernota Volksgezondheid is aangegeven welke doelgroepen de prioriteit hebben als het gaat om interventies met betrekking tot Volksgezondheid. Bij de bespreking van deze kadernota is nadrukkelijk aangegeven dat gezondheidsbeleid voor **iedereen** belangrijk is en dat moet worden opgepast voor stigmatisering van bepaalde doelgroepen.

Er is een nauwe relatie tussen leefstijl en gezondheid. Dit verband wordt ook steeds belangrijker, naar mate de ziektekosten blijven stijgen en verzekeraars er alles aan gaan doen om kosten te beheersen. In dit hoofdstuk geven een stand van zaken over de leefstijl in de doelgroepen. Ontbijten de burgers in HHW en bewegen zij voldoende?

Maar eerst geven een beeld van de omvang van het probleem: het is groot.

groep	aantal	%
Overgewicht (incl. obesitas) 4-8 jaar	316	11,2
8-12 jaar	558	19,8
12-16 jaar	401	15,8
19-65 jaar	14.225	44,5
≥ 65 jaar	3.220	55,4
totaal	18.720	

Mensen met overgewicht in HHW, incl. Obesitas

groep	aantal	%
Obesitas 4-8 jaar	76	2,7
8-12 jaar	118	4,2
12-16 jaar	64	2,5
19-65 jaar	3.005	9,4
≥ 65 jaar	721	12,4
totaal	3.984	

Mensen met overgewicht in HHW, alleen Obesitas

In de eerste tabel ziet u het aantal mensen met overgewicht (totaal 18.720 personen), inclusief de mensen met extreem overgewicht: obesitas (totaal 3.984 personen). In de tweede tabel alleen de mensen met obesitas. In de eerste kolom van beide tabellen zijn de absolute aantallen te zien, in de tweede de percentages.

Een nuancering is nodig: Heerhugowaard heeft ongeveer 53.000 inwoner en dat betekent dat 1/3 te maken heeft met overgewicht. Het aantal mensen in deze categorie is dus groot, maar niet iedereen heeft direct gevolgen van dit (lichte) overgewicht. De norm is dus best streng. Als we spreken over overgewicht is dit een groep mensen met een BMI¹ van meer dan 25. Iemand van 1.68 meter die 75 kilo weegt valt al in de categorie overgewicht. We spreken van obesitas als iemand een BMI heeft van meer dan 30.

We willen op geen enkele manier deze groep mensen in de beeldvorming “veroordelen”. Er zijn veel mensen die voldoende bewegen en gezond eten en toch overgewicht hebben, omdat zij daar erfelijk aanleg voor hebben. Om die mensen gaat het in dit stuk niet.

¹ BMI= Body Mass Index. Het gaat om de verhouding lengte en gewicht.

Het gaat om het signaleren van een trend die voor de hele maatschappij belangrijk is om te keren. Vanwege gezondheidsrisico's voor de mensen zelf, vanwege de hoge zorgkosten en vooral omdat je je lekkerder voelt als je gezond bent.

Beschrijving doelgroepen

Heerhugowaard is een jonge gemeente. Door de nieuwbouwwijken vestigen zich nog steeds jonge gezinnen in Heerhugowaard. In de landelijke en regionale nota wordt aangegeven dat inzetten op de **doelgroep Jeugd** (4-19 jaar) waar het leefstijlinterventies betreft, zinvol is. In absolute aantallen neemt het aandeel jeugd in de komende jaren nog steeds toe.

De explosieve groei van de gemeente vanaf de jaren 70, maakt ook dat grote groepen tegelijk de komende 10-15 jaar de 65 jarige leeftijd bereiken. De bevolking in Heerhugowaard vergrijsd in hoger tempo dan de omliggende dorpen en steden. Aandacht voor preventieve volksgezondheid voor de **doelgroep ouderen (>65 jaar)** is in Heerhugowaard dus (extra) belangrijk.

Jeugd

Er is de afgelopen jaren fors ingezet op het stimuleren van bewegen en sporten onder de jeugd. De jeugd (4-19 jaar) worden door het sportbuurtwerk benaderd en op school (VMBO) door een van de combinatiefunctionarissen.

Onderzoek 0-12 jarigen

Er is in het najaar van 2011 onderzoek gedaan door de GGD Hollands Noorden onder de jongeren van 0 tot 12 jaar over de gezondheid en leefstijl van deze kinderen. In Heerhugowaard zijn 8.473 jongeren in de leeftijd van 0 tot 12 jaar. Aan het onderzoek hebben 1.049 jongeren uit Heerhugowaard meegedaan.

Voeding

Gezonde voedingsgewoonten zoals regelmatig ontbijten en dagelijks fruit en groente zijn, samen met voldoende beweging, onder andere van belang in het voorkomen van overgewicht.

Bewegen 4-12 jarigen

Sporten is gezond! Er blijkt uit het onderzoek onder kinderen tussen de 4 en 12 jaar dat 74% voldoet aan de beweegnorm (NNGB) van dagelijks 60 minuten bewegen. 72% is lid van een of meer sportverenigingen. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voor kinderen is gesteld op 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit, die bovendien gericht is op het verbeteren van de lichamelijke fitheid.

Voeding en Bewegen	NHN (Noord-Holland Noord)	Heerhugowaard
Minimaal vijf keer ontbijt per week	98%	98%
Onvoldoende groente (niet dagelijks)	64%	66%
Onvoldoende fruit (niet dagelijks)	45%	48%
Voldoet aan de NNGB	75%	74%

Basisschool jeugd (cijfers vet = Heerhugowaard)

Onderzoek 12-19 jarigen

De jongeren enquête is in 2009 gehouden door GGD Hollands Noorden. Aan deze enquête hebben 830 jongeren uit Heerhugowaard meegedaan, in de regio Noord Holland Noord deden ruim 10.000 jongeren mee. In Heerhugowaard wonen 4.430 jongeren in de leeftijd van 12 tot 19 jaar. Dit betekent dat 19% (830 jongeren) is bereikt met dit onderzoek.

Dit onderzoek is gedaan onder de naam EMOVO (Elektronische Monitoring en Voorlichting).

Voeding en bewegen

De belangrijkste oorzaak voor het ontstaan van overgewicht is een verkeerde balans tussen de voedselinname en de hoeveelheid beweging die iemand heeft.

Voeding en Bewegen	NK (Noord-Kennemerland)	NHN	Heerhugowaard
Minimaal vijf keer ontbijt per week	85%	84%	84%
Onvoldoende groente (niet dagelijks)	65%	68%	67%
Onvoldoende fruit (niet dagelijks)	69%	68%	62%
Voldoet aan de NNGB	69%	68%	66%
Lid van een sportvereniging	70%	73%	72%

Leefstijl Jongeren (cijfers HHW = vet)

- 60% van de jongeren in Heerhugowaard zit dagelijks ≥ 2 uur achter de computer of tv.

Volwassenen (19-65 jaar)

Onderstaande cijfers zijn afkomstig uit het gezondheidsprofiel 2011 Heerhugowaard en is door de GGD Hollands Noorden opgesteld. De gegevens zijn gebaseerd op cijfers over 2009.

Voeding en Bewegen	NK	NHN	Heerhugowaard
Minimaal vijf keer ontbijt per week	81,4%	83%	82%
Onvoldoende groente (niet dagelijks)	68,7%	72,8%	71,9%
Onvoldoende fruit (niet dagelijks)	70,4%	71,3%	72,6%
Voldoet aan de NNGB*	55,8%	62%	53%
Lid van een sportvereniging	-	-	34%

Volwassenen leefstijl, (cijfers HHW=vet)

*De Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen stelt dat volwassenen tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week, minimaal 30 minuten per dag matig intensieve lichamelijke activiteit moet verrichten. Van de jeugd tot 18 jaar is deze norm gesteld op een uur per dag. Daarbij moeten de activiteiten minimaal twee keer per week gericht zijn op het verbeteren van de lichamelijke fitheid.

Ouderen (65plus)

De ouderenenquête van de GGD voor deze doelgroep is in 2012 afgenomen en de rapportages worden verwacht begin 2013. In 2009 is er een enquête gehouden onder ouderen en daaruit blijkt dat 32% van de mensen van 65 jaar en ouder onvoldoende beweegt volgens de norm NNGB (zie uitleg hierboven). Als het nieuwe cijfer erg afwijkt, zullen we dat zo snel mogelijk communiceren. Er zijn geen gegevens bekend over het eetgedrag van ouderen.

Onderzoek waarom mensen wel of niet sporten en bewegen en in welke mate, zodat gerichte interventies kunnen worden gedaan.

We hebben met deze schets van de doelgroepen nog geen onderzoek in handen waarom mensen onvoldoende bewegen of ongezond eten. Wat drijft hen om niet te ontbijten of altijd de auto te pakken. Als we dat weten kunnen we misschien met een kleine aanpassing toch iets meer bereiken. Door onder andere inzet van sociale marketing wordt dit in beeld gebracht.

Kinderen in Rotterdam kwamen geregeld zonder ontbijt op school. Er is een lokaal ingericht waar zij tussen 8.00 en 8.30 uur gratis een gezond ontbijt konden eten. De kinderen waren wel op dit tijdstip op school, maar maakten geen gebruik van dit aanbod. Waarom niet? Uit gesprekken met de leerlingen bleek dat zij drukker bezig waren met uitwisselen van de nieuwste muziek op hun MP3 spelers, dan met ontbijten. Het "gezond ontbijten lokaal" is vervolgens omgetoverd tot een "fancy muziek uitwisseling lokaal". De kinderen vonden het leuk om daar te zijn en de schaal met broodjes was iedere ochtend gewoon leeg!

Lage SES (Sociaal Economische Status)

Sociaaleconomische status

Mensen met een lagere sociaaleconomische status (SES) zijn gemiddeld minder gezond en leven minder lang dan mensen met een hogere SES. De SES wordt bepaald door de verdeling van kennis, arbeid en bezit. Vaak wordt opleidingsniveau gebruikt als indicator voor SES. Heerhugowaard heeft in de leeftijdscategorie 19-65 jaar 12.691 laagopgeleiden en in de groep van 65 jaar en ouder 3.540. Het aantal huishoudens met een inkomen van 105% van het sociaal minimum is 1090.

Sociaaleconomische gezondheidsverschillen (SEGV) ontstaan voor een klein deel doordat mensen met een slechtere gezondheid een minder hoge SES bereiken, bijvoorbeeld omdat ze minder kansen hebben op de arbeidsmarkt. Een vermoedelijk veel groter deel wordt verklaard doordat mensen met een lage SES vaker te maken hebben met risicofactoren, zoals een minder gezonde leefstijl en minder gunstige werk- en woonomstandigheden.

Bereik van leefstijlinterventies bij lage ses onbekend of beperkt.

Het is over het algemeen niet bekend in hoeverre mensen met een lage sociaaleconomische status (SES) bereikt worden door de landelijke interventieprogramma's gericht op gezondheidsbevordering van de algemene bevolking. Dit komt doordat de SES van deelnemers meestal niet geregistreerd wordt. Waarschijnlijk ligt het bereik onder lage ses groepen bij deze interventies laag. Het bereik van lokale leefstijlinterventies voor mensen met een lage ses is over het algemeen beperkt, omdat het meestal kleinschalige interventies betreft.

De gemeenteraad van Heerhugowaard heeft aangegeven deze doelgroep niet te willen stigmatiseren. We richten het beleid dus niet specifiek voor deze doelgroep in en registreren deze indicatoren dus ook niet.

JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)

Binnen de drie projecten zijn tal van interventies uitgevoerd en waar mogelijk is de verbinding gemaakt naar gezonde voeding. De scholen en sportverenigingen zijn betrokken en als het lukt, betrekken we soms ook een publieke partij. In het geval van Noord Hollandse gemeenten op Gezond Gewicht doen we samen met de VU ook onderzoek naar de effecten van het beleid.

In 2012 werd door Paul Rosenmöller het Convenant Gezond Gewicht afgesloten en werd JOGG in Nederland geïntroduceerd.

JOGG is geen interventie, maar een aanpak, een integrale methodiek die in Frankrijk bekend staat als EPODE. In Frankrijk is op basis van deze methode het aantal kinderen met overgewicht significant

gedaald en is de aanpak via de Europese Unie verspreid naar diverse andere landen in Europa waaronder dus Nederland.

We leggen de principes van de aanpak hier kort uit en in bijlage 4 treft u een factsheet JOGG 2012 aan.

De integrale aanpak van JOGG richt zich op 5 pijlers.

1. Politiek bestuurlijk draagvlak: meer mensen laten bewegen zodat we gezonde actieve burgers in Heerhugowaard krijgen is geen zaak van sport en volksgezondheid alleen. Onderwijs, jeugd, SRO, wijkbeheer, groen, stadsontwikkeling, cultuur en vrije tijd: iedereen moet meedenken over hoe we de omgeving zo beweegvriendelijk mogelijk maken. Commitment van bestuur bij deze opgave is onontbeerlijk.
2. Verbinding preventie en zorg: Er zijn veel mensen met extreem overgewicht, die in ziekenhuizen terecht komen, omdat zij van alles mankeren. Daar wordt onderzoek gedaan en gezocht naar oplossingen. We moeten de uitkomsten van onderzoek verbinden naar de preventie en andersom. Eerste- en tweedelijnszorgverleners signaleren en hebben autoriteit, samen optrekken is belangrijk en past geheel in de Heerhugowaardse visie op zorg.
3. Wetenschappelijke begeleiding en evaluatie: Hoe meten we effecten van beleid en is alleen in Heerhugowaard meten voldoende? Gebruik kunnen maken van Europese onderzoeken en universiteiten is in dit geval groter dan Heerhugowaard kan bieden. JOGG kan ons hierbij helpen. Kansen vergroten op succes van de aanpak en overgewicht helpen verminderen.
4. Sociale marketing: JOGG doet onderzoek in diverse landen naar wat mensen beweegt ongezond te leven. Iedereen weet dat overgewicht risico's met zich meebrengt, waarom is het dan zo moeilijk om gezond te eten en voldoende te bewegen? Dat vraagstuk onderzoekt Sociale Marketing. En ook hoe we de boodschap leuk kunnen maken (Zie thefuntheory.com): Gezondheid verkopen als een leuke spijkerbroek.
5. Publiek private samenwerking: zoals gezegd werken we op kleine schaal met publieke partijen samen. JOGG heeft een aantal grote landelijk spelers aan zich verbonden (Unilever, Nutrica en Albion) en kan zo grote projecten neerzetten in alle JOGG gemeenten. Een voorbeeld : Nutrica sponsort moestuintjes bij kinderdagverblijven.

Deze vijf pijlers zullen in een JOGG plan concreet moeten worden uitgewerkt. Het JOGG bureau ondersteunt daarbij.

Om JOGG gemeente te kunnen zijn vraagt men een bijdrage om onder andere het JOGG bureau te financieren. Dat klinkt ons vreemd in de oren en daarom hebben we in eerste instantie sceptisch gereageerd op de JOGG methode. Inmiddels zijn we een aantal jaren verder en heeft JOGG zich in Nederland ook bewezen. Veel gemeenten zijn al aangesloten. De hele provincie Drenthe is JOGG provincie. In onze omgeving is Purmerend al aangehaakt. Alkmaar heeft een positief besluit genomen en de andere regiogemeenten willen op termijn ook aanhaken. Hoorn denkt over JOGG na en zo verspreid de aanpak zich als een olievlek over het land. In het subsidie van de provincie hebben we de bijdrage voor de "JOGG fee" al meegenomen. Minimaal drie jaar moet je je aan JOGG verbinden á € 10.000 per jaar.

Met ondersteuning van het JOGG bureau schrijf je een projectplan op basis van deze vijf pijlers. Een projectleider hebben we al: Sportservice kan de interventies die ze nu uitvoert voor ons blijven uitvoeren.

Een andere reden om JOGG te omarmen is het kansrijke economisch Sport Medisch cluster in Noord Holland Noord: Holland Health. Met de aansluiting bij het TOP instituut NObesitas en het Trialcentre kunnen we een prachtige verbinding maken tussen zorg en preventie en gebruik maken van hun onderzoek in samenwerking met huisartsen van Noord Kennemerland (HONK) en het ziekenhuis (MCA) op dit terrein.

Hoofdstuk 5: Wat gaan we doen in 2013-2016?

Inleiding

De komende vier jaar staan opnieuw in het teken van het landelijke speerpunt overgewicht en bewegingsarmoede. Dat zal zo blijven totdat we het probleem een wending hebben weten te geven zoals nu het geval lijkt te zijn met roken. Een lange adem van voorlichting, belastingverhoging, lobby en onderzoek heeft er toe bijgedragen dat roken niet meer “hot” is en dat de leeftijd voor het mogen aanschaffen van tabak onlangs naar 18 jaar is gegaan.

Stimulering sporten en bewegen

Zoals hiervoor gemeld, hebben inwoners mogelijkheden om al dan niet in georganiseerd verband te sporten en te bewegen. Dit blijkt niet voldoende om iedereen daadwerkelijk te laten sporten en bewegen. In de vorige paragrafen is al gemeld dat hiervoor maatregelen nodig zijn. Om die reden hebben we in de gemeente Heerhugowaard een inhaalslag op het gebied van sportstimulering gemaakt en gaan we dit voortzetten. In het beleidskader gezondheid is prioriteit gegeven aan de doelgroep jeugd en ouderen (65+). In het beleidskader sport is het onderscheid in doelgroepen minder strikt. Het uiteindelijke doel is om iedereen (ongeacht leeftijd) te laten sporten en bewegen. Het aanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn. De sportloopbaan begint bij jong geleerd, oud gedaan.

Sport, onderwijs en buurt

Via het onderwijs bereiken we alle kinderen en jongeren, dus ook degenen die niet of nauwelijks sporten. Met de Brede impulsregeling kan in het onderwijs een kwaliteitsimpuls gegeven worden aan de sport- en beweegcultuur binnen en buiten de school en de motorische vaardigheden van leerlingen. Er wordt extra ingezet op invulling van het speelkwartier en het bewegen tussenschools en naschools. Daarnaast worden kennismakingslessen van sportaanbieders geboden vanuit het JeugdSportProgramma, en de activiteiten die na schooltijd plaatsvinden, bieden.

In het voortgezet onderwijs worden intensieve sport en beweegprogramma's voor leerlingen van het VMBO aangeboden (een voortzetting van het programma Alle Leerlingen Actief). Met het Jeugd Sport Programma (JSP) voor het Voortgezet Onderwijs kunnen (afgehaakte) jongeren, kennis maken met diverse sporten. Dit om hen (weer) aan het sporten te krijgen

Na schooltijd worden in 7 wijken in Heerhugowaard sportactiviteiten geboden. Het aanbod Sportbuurtwerk willen we de komende periode verder uitbreiden. Voor kinderen en jongeren en eigenlijk voor iedereen die zich niet willen aansluiten bij een sportvereniging. Hier liggen kansen voor het maatschappelijk middenveld om hieraan invulling te geven en leden te genereren.

Toegankelijkheid en betaalbaarheid

Met het al bestaande instrument De Huygenpas wordt ervoor gezorgd dat iedereen kan sporten, dus ook kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen. Daarnaast zijn de sportaccommodaties voor iedereen beschikbaar tegen relatief lage tarieven.

Ouderen

Het aandeel ouderen (50-plussers) is in 2012 33% en zal de komende jaren sterk stijgen in Heerhugowaard. De verwachting is dat het aandeel 50-plussers in 2025 gegroeid is tot 39%. Ouderen zijn de laatste jaren beduidend meer gaan sporten en bewegen, maar dat geldt niet voor alle groepen ouderen en in dezelfde mate.

Voor ouderen (65+) die te weinig bewegen maar dit wel willen, is de afgelopen jaren het programma Galm+ en Denken en Doen (bridgeproject) succesvol uitgevoerd in Heerhugowaard. Het percentage ouderen van 65+ in 2012 is 14,5% en stijgt naar 19% in 2025.

Het is belangrijk de komende jaren het sport- en beweegaanbod voor ouderen van 65+ meer aan elkaar te koppelen. Er zijn diverse initiatieven voor deze doelgroep (denk aan volksdansen, beweegactiviteiten in de verzorgingshuizen et cetera). Veel ouderen weten niet welk sportaanbod er allemaal is. De adviesfunctie is er al bij Sportservice, ook op het gebied van aangepast sporten. Er zal meer ingezet moeten worden op de bekendheid hiervan onder de Heerhugowaardse inwoners (waaronder de ouderen). Sportservice kan vanuit haar adviesfunctie en netwerkfunctie de schakel zijn naar onder andere de eerstelijnszorgverleners. De zorgverzekeraar moet de komende jaren een rol gaan spelen in de stimulering van bewegen voor ouderen. De afgelopen periode zijn alle medewerkers van Sportservice getraind op valpreventie. Zij kunnen hun kennis hierover in alle activiteiten opnemen en op die manier ouderen preventief behoeden voor valincidenten.

Voor ouderen is een minstens zo belangrijk aspect van bewegen dat zij deel uit maken van een sociaal netwerk: het clubje waarmee men zwemt, wandelt of bridge speelt, voorkomt dat zij zich eenzaam voelen en depressief worden. Laagdrempelig beweegaanbod voor ouderen houden we overeind en één van de combinatiefunctionarissen heeft de specifieke taak "ouderen" te begeleiden na sport en bewegen.

Deze combinatiefunctionaris zal ook activiteiten organiseren in de beweegvriendelijke omgeving en we hopen toch binnen niet al te lange termijn een beweegtuin of zo iets te realiseren voor ouderen. In de komende periode zullen alle sport en beweegactiviteiten voor ouderen door Sportservice worden gecoördineerd. De sportbuurtcoach zal in het kader van de Beweegvriendelijke Omgeving activiteiten uitvoeren voor iedereen, waaronder de ouderen.

Sportimpuls

Om meer inwoners van alle leeftijden te verleiden tot sporten en bewegen wordt de sportimpuls ingezet. Dit is een subsidieregeling van het rijk die lokale sport- en beweegaanbieders financieel ondersteunt bij de opzet van activiteiten die zij ondernemen om meer mensen te verleiden tot sporten en bewegen. Samenwerking tussen sportverenigingen onderling, en tussen het onderwijs, Sportservice, welzijn, wijkpanels en zorginstellingen, GGD en bedrijfsleven is essentieel bij het ontwikkelen van sport en beweegactiviteiten voor de bewoners van alle leeftijden in de wijk. Het is aan de hiervoor genoemde samenwerkingspartners om aanvragen in te dienen. Sportservice kan hierbij ondersteunen.

Om mensen te motiveren tot sporten en bewegen, moeten we weten wat hen beweegt om dit **niet** te doen. We willen dan inzicht hebben in de processen waarom mensen gaan starten met meer bewegen en welke factoren bepalen of mensen hun nieuwe gedrag ook volhouden? Met interventies

kun je mensen in een volgende fase van gedragsverandering brengen (ongemotiveerde, overweger, voorbereider, starter, naar volhouder). Voor elke fase zijn specifieke interventies nodig.

We gebruiken hiervoor onder andere de technieken van de sociale marketing en we zullen een uitgebreide wijkanalyse (laten) opstellen. We krijgen daarmee inzicht in wat er speelt op wijkniveau en wat de lokale wensen en behoeften zijn. We kunnen daarop gericht instrumenten inzetten.

Topsporters en kampioenen als rolmodel

Heerhugowaard richt zich op de breedtesport. Heerhugowaard heeft wel een aantal topsporters in haar midden op uiteenlopende takken van sport. Deze topsporters kunnen de bewoners van Heerhugowaard enthousiasmeren om zelf te gaan sporten. Zij bevorderen sociale binding, eenheid, identiteit en stimuleren van een gezamenlijke trots. De gemeente huldigt jaarlijks de sportkampioenen. De Olympische Kampioenen Paralympics 2012 (wielrennen) uit Heerhugowaard zijn benoemd tot ambassadeurs en zullen ingezet worden om (potentiële) sporters te stimuleren in hun sportieve carrière.

Aansluiting andere (subsidie)programma's Noord Hollandse Gemeenten op gezond Gewicht

We hebben de aansluiting al voorzichtig gezocht met andere gemeenten toen we een aanvraag indienden voor Noord Hollandse Gemeenten op Gezond Gewicht. Samen met Haarlem en Zandvoort werken we aan een programma waarin interventies op scholen worden uitgevoerd door Sportservice, scholen worden verleid deel te nemen aan "Ik, lekker fit!" en onderzoek wordt gedaan naar de effectiviteit van deze aanpak, samen met de VU. De Provincie Noord Holland stimuleert de aanpak van overgewicht en bewegingsarmoede vanuit haar verantwoordelijkheid voor een gezonde jeugd en hoe gemeenten daaraan een bijdrage kunnen leveren. Dit programma, dat tot medio 2013 loopt, is een opstap naar de JOGG aanpak.

Jongeren Op Gezond Gewicht= JOGG

JOGG heeft zich in onze ogen moeten bewijzen, daarom zijn we eerst gaan onderzoeken of we het in samenwerking met een aantal gemeenten zelf konden vorm geven: onderzoek en publiek private samenwerking, sociale marketing. We hebben stappen gezet, maar zonder ondersteuning van zoiets als het JOGG bureau blijkt toch dat we nog een belangrijke schakel missen. De aanpak van jongeren met overgewicht kan worden geborgd door gebruik te maken van de JOGG expertise. Het JOGG bureau ondersteunt gemeenten met het opzetten van een goed JOGG plan, het ondersteunen van de projectleiders en door de aanpak onder de aandacht te brengen binnen de gemeente. De minimale duur van aansluiten bij JOGG is drie jaar. We kunnen na deze periode bezien of we met de regio voldoende aandacht en expertise hebben opgebouwd om het zelf te doen of dat het zoveel oplevert om JOGG regio te zijn dat we nog doorgaan.

Samenwerking met andere beleidsterreinen (intersectoraal)

Sport en volksgezondheid trekken samen op in relatie tot Sportservice en de aanpak voor overgewicht en bewegingsarmoede, maar dat is niet genoeg. We hebben veel meer afdelingen en expertise nodig om succesvol te zijn in onze aanpak. De opsomming hieronder is dan ook niet compleet, maar een begin.

Centrum Jeugd en Gezin

Het CJG organiseert elk half jaar een “opvoedkaravaan”. De opvoedkaravanen in april vallen altijd samen met de nationale sportweek. Het thema van die opvoedkaravaan in april zal steeds in het teken staan van sport en bewegen en gezonde voeding. Tijdens de middag met stakeholders hebben we met de partners uit het veld ingezet op koppeling tussen de aanpak vanuit het programma Volksgezondheid en Sport en de opvoedkaravaan vanuit het CJG. Door te verbinden maken we het beide sterker.

Met elkaar maken we een plan om te komen tot een aantal concrete doelstellingen als

- alle scholen zorgen voor een half uur buiten bewegen per dag
- het tussendoortje op school wordt 3x per week fruit in plaats van koek
- water drinken wordt “hot”

Wonen Welzijn Zorg

De aansluiting zorg en preventie moet binnen het WWZ programma worden gemaakt. Eerste- en tweedelijnszorgverleners moeten worden benaderd om hun kennis te delen en met ons te werken aan interventies die aansluiten bij de problematiek die zij in hun praktijk signaleren. Mensen met overgewicht of chronische klachten moeten gebruik kunnen maken van een laagdrempelig beweegaanbod om vervolgens door te stromen naar een reguliere sportvereniging. Contact met de zorgverleners kan door de gemeente worden gefaciliteerd met behulp van Zonh, de zorgondersteuner in Heerhugowaard.

Voor zorgverzekeraars wordt gezonde leefstijl meer en meer een item om op te sturen met de hoogte van de premies. Ook daarom is belangrijk deze verbinding goed te maken.

Onderwijs

We willen inzetten op jongeren en jeugd, daarom moeten we op school zijn! Maar de scholen moeten vooral het gevoel hebben dat zij door ons worden ondersteund in hun aanpak en dat wij hen niet verantwoordelijk maken voor de aanpak overgewicht bij jongeren. Samen optrekken en leuke activiteiten op school organiseren als clinics van de sportvereniging of een toernooi in samenwerking met de sportvereniging, zijn een paar voorbeelden van samenwerking met het onderwijs.

Sportservice laat veel sportbuurtwerk op , in of rond de scholen plaatsvinden. We verbinden zo de voor de jongeren bekende omgeving met bewegen.

Interventies als de gezonde school en aandacht voor gezonde leefstijl moeten we nog verder verbeteren. We moeten de scholen niet overvoeren met ons aanbod, maar wel samen optrekken en hen ondersteunen waar mogelijk. Zo hebben we onlangs een brief gestuurd naar de VO scholen met een “best practice” over de aanpak van energydrinkjes op scholen.

GGD

De GGD is onze natuurlijke partner in de aanpak van gezondheidsbevordering. Samen nadenken over de juiste aanpak en gebruik van hun expertise is uiteraard een “normale” gang van zaken. Maar we kunnen de GGD ook nog beter gebruiken voor het gezamenlijk optrekken in Noord Holland Noord. Als alle gemeenten in NHN meedoen, worden we met elkaar een gezonde regio. Het Algemeen Bestuur speelt hier natuurlijk ook een belangrijke rol!

Beweegvriendelijke omgeving

Zie hiervoor Hoofdstuk 3.

Sociaal Ruimtelijke Ordening, Nota Naar Buiten!

In Noord Holland is wandelen en fietsen een van de vele mogelijkheden om de prachtige omgeving te “proeven”. Er zijn veel wandel- en fietsroutes uitgezet en uit onderzoek blijkt dat veel mensen uit de eigen omgeving daar gebruik van maken. Als we de routes bekendheid kunnen geven of er nog een activiteit aan vast kunnen koppelen snijdt het mes aan verschillende kanten: bewegen en cultuur snuiven in één!

Nota Speelruimtebeleidsplan ‘Kansen voor Spelen 2011’

In de Nota Speelruimtenbeleidsplan ‘Kansen voor Spelen 2011’ is het beleid op het gebied van buitenspelen op formele (speelpleintjes en trapveldjes) en informele speelruimte (de ruimte die door kinderen in het algemeen wordt ingenomen in de openbare ruimte, bijvoorbeeld een park, een brede stoep of een autovrij hofje) geformuleerd. Het gaat daarbij niet alleen om de speelvoorzieningen op zich, maar het belangrijkste is het ruimte bieden voor spelen in de openbare ruimte. Ook is er aandacht voor Avontuurlijk Spelen. Het is de bedoeling dat in de ontwerpfase van nieuwe speelterreinen kinderen worden betrokken.

Programma “Vrije tijd”

Het sportbeleid maakt onderdeel uit van het Programma Vrije tijd. Met dit programma wil de gemeente er voor zorgen dat er voor iedereen een aantrekkelijk en toegankelijk aanbod van vrije tijd besteding is op het gebied van sport, recreatie, kunst en cultuur. Op dit ogenblik wordt hard gewerkt aan het programma “Vrije Tijd”.

Programma “Kansrijk Jong”

Met het Programma Kansrijk Jong is de afgelopen jaren een start gemaakt van lokaal jeugdbeleid naar integraal jeugdbeleid. Voor een kindvriendelijke gemeente is op elk beleidsterrein aandacht voor de jeugd. Sporten, bewegen en gezondheid leveren een belangrijke bijdrage aan de doelstellingen van Kansrijk Jong.

Programma “Meedoen is winnen”

Dit programma is gericht op participatie en sociale samenhang. Zo wil de gemeente de leefbaarheid van de wijken verbeteren door burgers en maatschappelijke organisaties actief erbij te betrekken. Dit programma raakt sport, bewegen en gezondheid omdat door investeringen in sport, gezondheid en onderwijs jongeren meer kunnen participeren in de samenleving. Naast jongeren wil de gemeente iedereen betrekken bij de samenleving. Sport, bewegen en gezondheid leveren een belangrijke bijdrage in het versterken van de sociale veerkracht.

Eerste lijn Zorg

Het is belangrijk om in het kader van volksgezondheid de verbinding te maken tussen preventie en curatie en daarmee tussen het sport- en beweegaanbod en de eerstelijnszorgverleners. Artsen en (fysio- of ergo-) therapeuten signaleren klachten bij mensen en stimuleren hen tot bewegen in bijvoorbeeld een revalidatieproces of bij andere(chronische) ziekten. Heerhugowaard gaat dit doen door JOGG aan te haken bij Holland Health (topinstituut Nobesitas) en door het benutten van het eerstelijnsplatform en Zonh.

Functionarissen uit de eerste lijn worden nadrukkelijk gestimuleerd om de beweegvriendelijke buitenruimte te gebruiken bij hun aanpak voor bewegestimulering van hun cliënten. Dit kan in onder andere ook in specifieke recreatiegebieden als Park van Luna, Waarderhout en Recreatiepark Rosarium.

Kansrijke clusteraanpak

Zoals eerder in dit stuk aangegeven is het belangrijk dat JOGG aansluit bij het kansrijke cluster Holland Health. Daarnaast is er een beweging gaande om een verbinding te maken tussen Holland Health en het Leisure Board. Het gaat dan om de koppeling tussen toerisme, recreatie en gezondheid: dus een fiets- en wandelpaden netwerk verbinden met de doelstelling meer bewegen of vakantiefaciliteiten aanbieden voor mensen met een bepaalde zorgbehoefte.

Hoofdstuk 6: Financiële onderbouwing

Begroting

In de voorjaarsnota zijn bedragen genoemd voor de komende vier jaar. Het ontschotten van de budgetten WMO en subsidies gaat plaatsvinden. Dit kan leiden tot verschuivingen. Onderstaande budgetten zijn begrotingsposten, subsidies uit de deelverordeningen sport en volksgezondheid en WMO.

budgetten	2013	2014	2015	2016
Beweegaanbod ouderen en chronisch zieken (WMO)	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500
Combinatiefunctionarissen (6x)	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Sport, bewegen en gezondheid	€ 55.725	€ 55.725	€ 55.725	€ 55.725
Sportservice (sportloket)	€ 55.193	€ 55.193	€ 55.193	€ 55.193
JOGG	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	-
Aangepast sporten	€ 6.004	€ 6.004	€ 6.004	€ 6.004
Subsidies deelverordening sport	€ 145.000	€ 145.000	€ 145.000	€ 145.000
Beheer & exploitatie Binnen- en buitensportaccommodaties	€ 2.420.000	€ 2.390.000	€ 2.390.000	€ 2.390.000
totaal	€ 3.004.422	€ 2.974.422	€ 2.974.422	€ 2.964.422

Invulling budgetten sport en Volksgezondheid 2013

Exclusief de budgetten voor huldiging sportkampioenen en vervoerskosten gehandicaptensport.

Toelichting op de begroting

WMO uitvoeringsprogramma: beweegaanbod voor ouderen en chronisch zieken	Binnen het WMO uitvoeringsprogramma wordt voor de doelgroep ouderen en chronisch zieken nog eens voor de beweegprogramma's jaarlijks € 12.500,- opgenomen. Dit geldt voor de jaren 2013 tot en 2016.
Combinatiefunctionarissen (6x)	Voor de uitvoering van de combinatiefunctie regeling wordt een bedrag van € 50.000 per fte beschikbaar gesteld (€ 20.000 rijk, € 20.000 gemeente en € 10.000 financiering door derden). Dit wordt door de gemeente geïnd. Zie besluit BW10-0246 met als uitgangspunt dat in 2013 in totaal 6 fte sport zijn gerealiseerd.
Sport, bewegen en gezondheid	Voor Sport, bewegen en gezondheid is een bedrag van € 55.725 beschikbaar gesteld in de voorjaarsnota 2012 en geactiveerd in de gemeentelijke begroting 2013.
Sportservice (sportloket)	Voor Sportloket is een bedrag van € 55.193 beschikbaar gesteld in de voorjaarsnota 2012 en geactiveerd in de gemeentelijke begroting 2013.
JOGG	Door gebruik te maken van publiek private samenwerking. Met ondersteuning van JOGG bureau en de vaste partners van JOGG is er wellicht nog meer geld te genereren voor activiteiten, beweegtoestellen, subsidiemogelijkheden of andere zaken. onderzoeken en de kansen benutten. Hiervoor is een bedrag van € 10.000 beschikbaar.
Aangepast sporten	Voor aangepast sporten is een bedrag van € 6.004 opgenomen
Subsidies sportverenigingen	Voor subsidies sportverenigingen een bedrag van € 145.000
Beheer & exploitatie binnen- en buitensportaccommodaties	Voor beheer en exploitatie van de binnen- en buitensportaccommodaties is in totaal een bedrag van € 2,4 miljoen in 2013 en € 2,39 miljoen voor de jaren 2014-2016 (uit beleidskader sport).

BIJLAGEN

Gemeenterapport Resultaten kindermonitor 0 – 12 jaar zie:

<http://www.ggdhollandsnoorden.nl/Publicaties--folders/Kindermonitor-0-12-jaar->

[Wijkmonitor Heerhugowaard 2011](#)

www.heerhugowaardalife.nl/test/upload/Wijkmonitor%202011.pdf

www.jogg.nl

Bijlage 1: Samenvatting jaarverslagen activiteiten Sportservice Heerhugowaard.

Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma Gemeente Heerhugowaard 2013 t/m 2016 bijdrage door Sport Service

Bijlage 3: Factsheet: verenigingen, reden niet sporten, sportaanbieders en sportdeelname

Bijlage 4: JOGG

Bijlage 1

Samenvatting jaarverslagen activiteiten Sportservice Heerhugowaard.

Samenvatting activiteiten Sportservice Heerhugowaard; doelgroep ouderen:

Alle senioren uit HHW (± 4000) in de leeftijdsgroep 65-75 jaar zijn persoonlijk uitgenodigd voor GALM+ (verdeeld over 3 tranches, waarbij gestart is in de wijken waar de meeste ouderen wonen). 181 senioren hebben deelgenomen aan het introductieprogramma van 12 weken, zo'n 100 deelnemers hebben daarna het vervolprogramma gevolgd. Van tranche 1 en 2 samen, zijn 25 ouderen structureel bij één van de sport- en spelgroepen voor ouderen gebleven. De cijfers van de derde tranche zijn nog onbekend.

50 deelnemers bridgeproject 'Denken en Doen'. 40 deelnemers uiteindelijk bij vereniging ingestroomd.

Uitsplitsing per jaar:

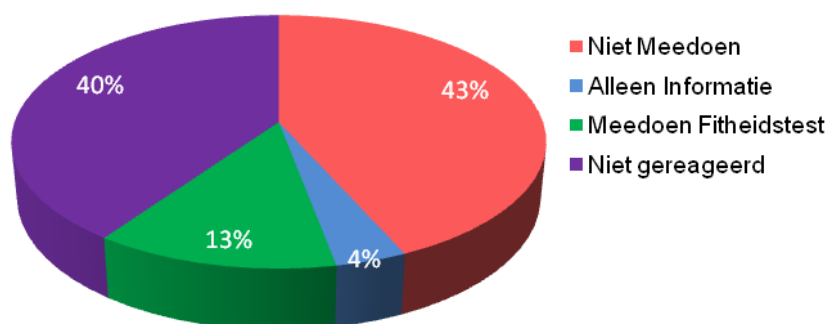
2009:

- Oprichting werkgroepen HHW Actief (w.o. werkgroep ouderen)

GALM+ 1:

Wijken	Aantal 65-75 jarigen
De Noord	94
Buitengebied Noord	105
Schilderswijk	454
Bomen & Recreatiewijk	578
Totaal	1231

Respons GALM+

160 personen hebben fittest gedaan

Samenwerking: DPRS, Kern8, Buurthuis de Boom

Locatie Introductielessen	Wijk	Aantal deelnemers
Gymzaal Rozenhoutstraat	De Noord	18
Hugo Oord	Schilderswijk	17
Grand Café Arboretum	Recreatiewijk	9
Buurthuis de Boom	Bomenwijk	15

Totaal		59
---------------	--	-----------

2010:

- Columns in Stadsnieuws HHW Actief: aantal x ingezoomd op info voor ouderen.
- Sport en informatiemarkt met speciale activiteiten/demonstraties van sport- en beweegactiviteiten voor ouderen.
- Heel HHW fietst: Recordpoging om zoveel mogelijk inwoners van HHW / Nederland gelijktijdig op de fiets te hebben (30 minuten bewegen).
- Werkgroep ouderen HHW Actief slapen gemaakt (adviesfunctie)
- Alliantie gesloten met Woonwaard, DPRS (Hugo Oord) en Flore voor beweegtuint in nieuwbouw Hugo Oord.
- Adoptie Sport- en Spelgroep Deimoshal.
- Start Bridgeproject 'Denken en Doen' (bridgebond) ism Bridgeverenigingen en Buurthuis de Hoeksteen: 50 deelnemers
- Start opzet BVO doelgroep ouderen

GALM+ 1:

41 deelnemers vervolgprogramma

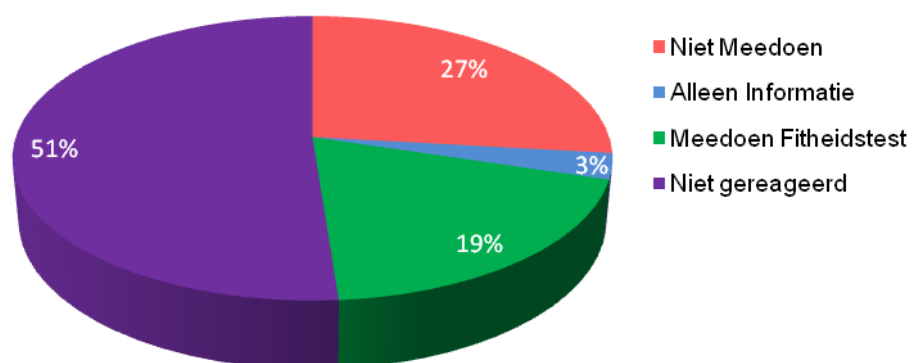
25 senioren deelgenomen aan uitstapje Waardergolf (zwemactiviteit Fiftyfit); aantal lid geworden

10 senioren deelgenomen aan uitstapje naar Fitness (FM Health Club); aantal lid geworden

GALM+ 2:

Wijken	Aantal 65-75 jarigen
Bedrijventerrein	4
Heemradenwijk	381
Schrijverswijk	313
Stadshart	258
Planetenwijk	167
Totaal	1123

179 deelnemers aan fittest

Respons GALM+ 2010

Locatie Introductielessen	Aantal deelnemers	Bijzonderheden
Gymzaal de Geul	28	2 nieuwe groepen
Sporthal Deimos	25	Bij bestaande groep

Buurthuis de Boom	7	Bij bestaande groep
Totaal	60	

2011:

- BVO ouderen: ondersteuning VWS en NISB
- Continuering Sport- & Spelgroep Deimoshal
- Continuering 'Denken en Doen'. Alle 50 deelnemers doorgestroomd naar fase 2. 40 senioren hebben ook deelgenomen aan de laatste fase
- Participatie SSHHW aan Waardse Senioren in Beweging: beweegactiviteiten (bridge, tafeltennis en buikdans) als aanvulling op het reeds bestaande programma
- 'Mag ik deze dans van u' (in kader van campagne valpreventie NISB); 35 deelnemers

GALM+ 1:

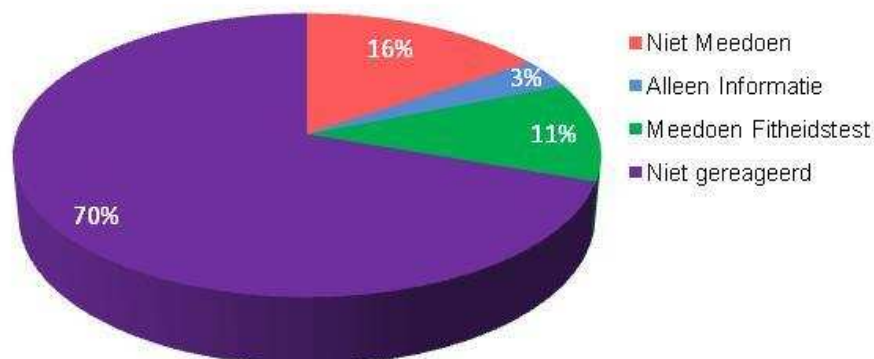
- 8 deelnemers actief gebleven na vervolgprogramma

GALM+ 2:

- 30 deelnemers vervolgprogramma
- 8 deelnemers aan uitstapje naar zwembad Waardergolf (Fiftyfit)
- 8 deelnemers uitstapje fitness (AS Family)

GALM+ 3:

- Laatste tranch GALM+ ('restgebied HHW')
- Edelstenenwijk, Butterhuizen, Oostertocht, Molenwijk, Rivierenwijk, Zuidwijk, Huygenhoek, 't Kruis, Buitengebied Zuid en Stad van de Zon (± 1700 senioren)

Respons GALM+ 2011

145 deelnemers aan fittest

Locatie Introductielessen	Aantal deelnemers	Bijzonderheden
Sporthal Zuid	51	2 actieve sport-&spel groepen
Voorzieningencentrum Mediaan	11	Minder actieve groep
Totaal	62	

2012:

GALM+ 2:

- 16 deelnemers zijn na vervolgprogramma structureel bij sport- en beweeggroep aangesloten.

GALM+ 3:

- 30 deelnemers nemen deel aan het vervolgprogramma.

Samenvatting activiteiten Sportservice Heerhugowaard; doelgroep VMBO:

Alle leerlingen Actief op 2 VMBO-scholen (Huygens College en Johannes Bosco). Jaarlijks een fittest voor alle 1^e jaars VMBO scholieren. Gedurende de looptijd van het project hebben bijna 1500 leerlingen meegedaan aan de fittest. 111 leerlingen hebben zich actief laten begeleiden, stimuleren en motiveren om meer te gaan bewegen door zich in te schrijven voor het project Alle leerlingen Actief.

Wekelijks een naschools sportuur waar gemiddeld 11 kinderen per week aan deelnemen. Sportuur vindt afwisselend plaats op school of op locatie van een sportaanbieder. Het project Alle leerlingen Actief eindigt aan het eind van het schooljaar '11-'12.

VMBO in Beweging op het Clusius College met als doel 10 % minder inactieve leerlingen. Wekelijks naschools sportaanbod waar leerlingen aan kunnen deelnemen.

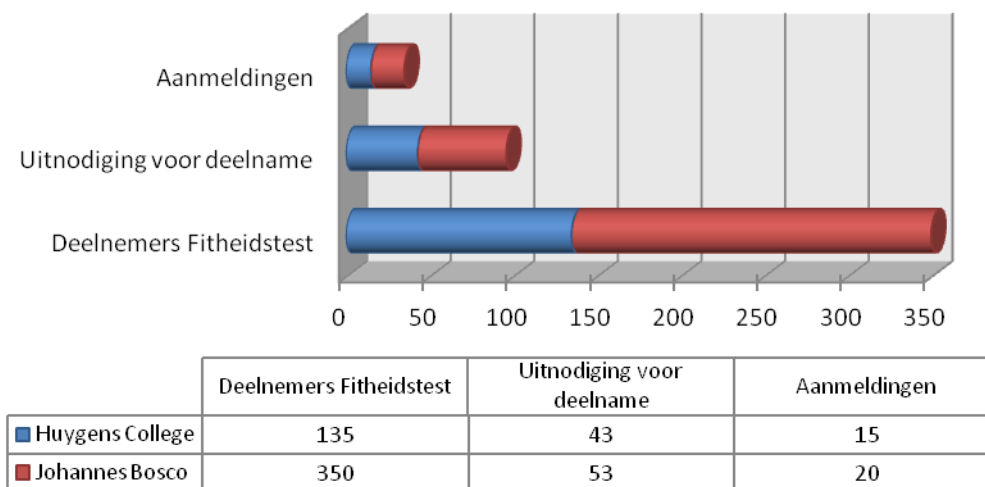
Uitsplitsing per schooljaar:

'09-'10:

Alle leerlingen Actief

- Trinitas College, locatie Johannes Bosco
- Huygens College

1. Fittest:

2. Naschoolse sportkennismakingslessen:

Wekelijks op een vast moment in de week is er een naschools sportuur voor leerlingen die deelnemen aan het project Alle leerlingen Actief. De inhoud en invulling van het sportuur is wekelijks anders. Het sportuur wordt gegeven door:

- De bewegcoach van de school of de Combinatiefunctionaris Voortgezet Onderwijs;
- Een sportaanbieder die een kennismakingsles op school geeft;
- De sportaanbieder waarbij de les plaatsvindt bij de vereniging/sportaanbieder.

Per week hebben gemiddeld 11 leerlingen aan het sportuur deelgenomen.

3. Overige activiteiten:

a. Johannes Bosco:

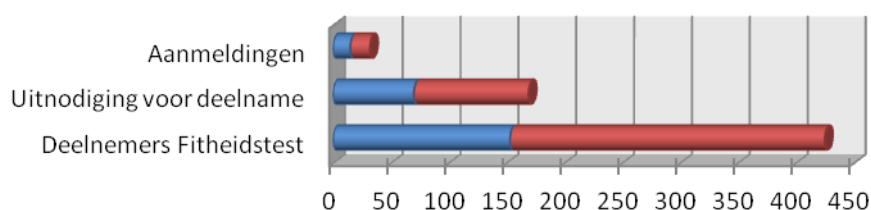
- Sportdag voor alle 1^e klassen op Sportpark de Vork, in samenwerking met sportaanbieders:
- Voorlichting/workshop (gezonde) voeding
- b. Huygens College:**
- Energy Tour (vanuit VMBO-campagne Dubbel 30) met basketbalclinic en een les over voeding en gezondheid.

'10-'11:

Alle leerlingen Actief:

1. Fittest:

Alle Leerlingen Actief!

	Deelnemers Fitheidstest	Uitnodiging voor deelname	Aanmeldingen
■ Huygens College	153	70	15
■ Johannes Bosco	272	99	17

2. Naschoolse sportkennismakingslessen:

Sinds dit schooljaar wordt het naschoolse sportuur opengesteld voor alle leerlingen uit de 1^e klas. Invulling en inhoud is gelijk aan het voorgaande schooljaar. Ook dit schooljaar hebben gemiddeld 11 leerlingen het naschoolse sportuur bezocht.

3. Overige activiteiten:

a. Johannes Bosco:

- Sportdag voor alle 1^e klassen op Sportpark de Vork, in samenwerking met sportaanbieders:
- Voorlichting/workshop (gezonde) voeding

b. Huygens College:

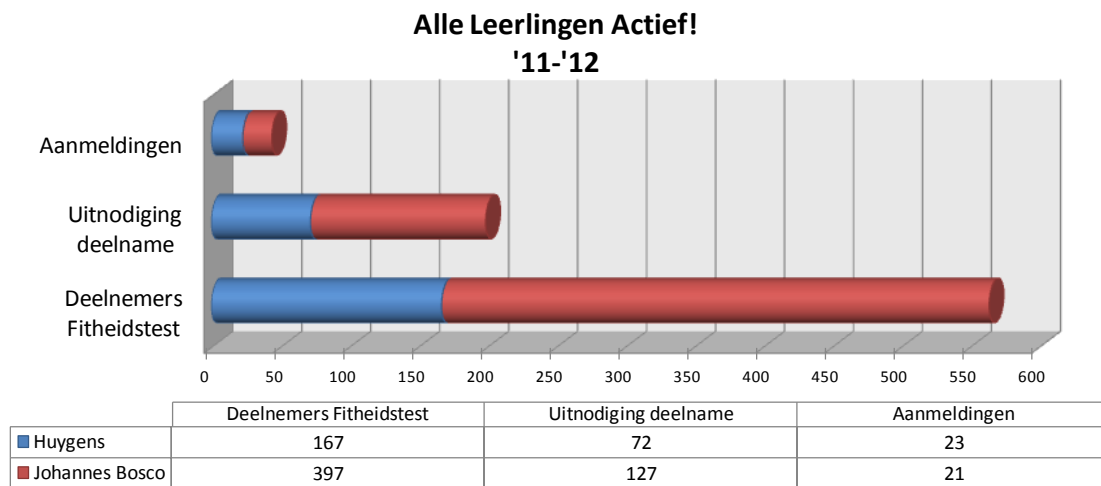
- Sportdag voor alle 1^e klassen: 2 sportclinics

VMBO in Beweging:

- Gestart met opstellen projectplan voor VMBO in beweging op het Clusius College. Doel is om meer sport- en beweegaanbod te creëren voor inactieve leerlingen om zo het aantal inactieve leerlingen in drie jaar tijd te laten afnemen met 10%.
- In juni 2011 kickoff: een week lang extra aandacht voor sport- en bewegen in de vorm van sportclinics van sportaanbieders voor alle klassen.

'11-'12:**Alle leerlingen Actief:**

Laatste schooljaar van Alle leerlingen Actief. Continuering door de (beweegcoach van) school.
Opgenomen in schoolplan.

1. Fittest:**VMBO in Beweging:**

- Wekelijks op een vast moment in de week is er een naschools sportuur. Dit naschools sportuur staat onder leiding van de bewegcoach van de school, al dan niet in aanwezigheid van de Combinatiefunctionaris Voortgezet Onderwijs.
- De inhoud en invulling van het sportuur is wisselend. Zo mogelijk worden uitstapjes naar een sportaanbieder gemaakt.

Samenvatting activiteiten Sportservice Heerhugowaard; doelgroep jeugd:

Noord-Hollandse Gemeenten op Gezond gewicht:

Additionele subsidie vanuit Provincie. Hiermee wordt een onderzoek uitgevoerd naar het sport-, beweeg- en voedingsgedrag van de jeugd (2 meetmomenten). Tevens wordt vanuit dit budget het project IK Lekker Fit!?! gefinancierd bestaande uit de lesmethode Lekker Fit!?! voor basisscholen. Deze lesmethode richt zich op voeding, bewegen en gezonde keuzes. De lessen kunnen worden aangevuld met activiteiten van de menukaart.

In schooljaar '11-'12 zijn 3 scholen gestart met Lekker Fit. Voor schooljaar '12-'13 hebben een aantal scholen aangegeven geïnteresseerd te zijn om met de lesmethode aan de slag te gaan.

Scholen die de lesmethode gebruiken, doen dit voor een periode van minimaal 3 schooljaren.

JeugdSportProgramma (JSP) 2011:

Gegevens JSP 2011:

Periode	Verenigingen		Activiteiten*		Deelnemers
	Aantal totaal	Met deelnemers	Aantal totaal	Met deelnemers	Aantal totaal
JSP 1 (tussen voorjaars- en meivakantie)	11	5	23	7	11
JSP 2 (tussen mei- en zomervakantie)	10	6	28	6	16
JSP 1 (tussen zomer- en herfstvakantie)	7	6	15	11	33
JSP 2 (tussen herfst- en kerstvakantie)	12	8	53	15	35
Totaal					95

* Sportaanbieders kunnen meerdere activiteiten opgeven waarvoor ze hun deuren openstellen.

Combinatiefunctionarissen

Aangesteld in december 2010. Uitvoerend actief vanaf 2011.

Sportbuurtwerk:

Gemiddelde opkomst zomermaanden (pleintjes): 20 kinderen

Gemiddelde opkomst wintermaanden (gymzalen): 13 kinderen

Aantal edities zomer: 109

Aantal edities winter: 44

Voetbal:

- Clinics op school (zowel basisschool als voortgezet onderwijs)
- Voetbal in de wijk (straatvoetbal- en pannacompetities)
- Scholenzaalvoetbalcompetitie in wintermaanden voor voortgezet onderwijs: 12 teams van 10 leerlingen.
- Activiteiten bij Voetbalvereniging S.V.W. '27

Vakantieactiviteiten:**Gegevens activiteiten in schoolvakanties 2011:****Basisschooljeugd**

Activiteit	Datum	Doelgroep	Locatie	Deelnemers
Workshop Streetdance	21-02-2011	6-12 jaar	Dansstudio Gottamove	11
Sportinstuif	22-02-2011	6-12 jaar	Deimoshal	21
Sportinstuif	25-02-2011	6-12 jaar	Sporthal Zuid	58
Sportbuurtwerk XL	02-05-2011	6-12 jaar	speelveld bij De Vlindertuin	50
Sportcarrousel de Vork	04-05-2011	6-12 jaar	Sportpark de Vork	46
- clinic atletiek:			- Atletiekvereniging HERA	17
- clinic hockey			- Mixed Hockey Club	8
- clinic voetbal			- Voetbalvereniging WMC	8
- clinic honk-/softbal			- Honk-&Softbal Herons	13
Zotte Zomer Sport Spektakel	27-07-2011	4-12 jaar	Atletiekvereniging HERA	56
Stunten op Wielen	29-07-2011	8-12 jaar	parkeerplaats Sportlagune	16
- Inline-skaten		10-18 jaar		16
- Trialbiken				0
Knikkerkampioenschap	Va. 26-07-2011 23-08-2011	4-12 jaar	- Diverse schoolpleinen	46
- 5 Voorronden			- Middenwaard (Intertoys)	17
- Finale				
Introductielessen windsurfen	24-08-2011	10-12 jaar	Strand van Luna	16
Midsummer Event	25-08-2011	4-12 jaar	Strand van Luna	70
- Beachsporten		4-12 jaar		30
- Beachvolleybal				40
Herfstinstuif	18-10-2011	6-12 jaar	Waardergolf	172
Buikdansen	20-10-2011	8-15 jaar	Mediaan	16
Popping & Locking	20-10-2011	8-15 jaar	Mediaan	19
Popping & Locking	20-10-2011	8-12 jaar	BSO De Cocon	17
Hartje Winter	27 dec – 6 jan	8-12 jaar	Stadsplein	517
- Sportbuurtwerk (3x)		Alle		45
- IJssjoelen (5x)		leeftijden		432
- Elfstedentocht		4-7 jaar		40

Jongeren Voortgezet Onderwijs

Activiteit	Datum	Doelgroep	Locatie	Deelnemers
Workshop Streetdance	21-02-2011	Klas 1 t/m 3	Dansstudio Gottamove	2
Voetbalmiddag	22-02-2011	12-18 jaar	Deimoshal	3
Clinic Parkour	24-02-2011	12-18 jaar	Sporthal Hectorlaan	6
Voetbalmiddag	25-02-2011	6-12 jaar	Sporthal Zuid	3
Introductielessen	24-08-2011	10-12 jaar	Strand van Luna	7

windsurfen				
IJshockey (Hartje Winter)	27+29-12-2011	12-18 jaar	Stadsplein	36

4.5 Verenigingswinkel

Tot en met 2011 is Kern8 met Sportservice Noord-Holland een overeenkomst aangegaan inzake de 'Verenigingswinkel' in Heerhugowaard. Vanuit deze samenwerking draagt Sportservice Heerhugowaard zorg voor de uitvoering van werkzaamheden en activiteiten gericht op vrijwilligers van de sportverenigingen zoals deze zijn benoemd in de overeenkomst.

4.5.1 Sportservicebureau

Sportservice Noord-Holland heeft de uitvoering van de overeenkomst voor de Verenigingswinkel ondergebracht bij haar lokale sportservicebureau in Heerhugowaard. Al het contact aangaande de Verenigingswinkel verloopt via Sportservice Heerhugowaard. Uitgangspunt daarbij is dat Kern8 hoofduitvoerder is en dat Sportservice de sportverenigingen voor haar rekening neemt. De medewerker van Sportservice Heerhugowaard onderhoudt het contact met de medewerkers van Kern8 en zorgt voor de coördinatie, afstemming en rapportage voor het gedeelte van de sportverenigingen. Tevens vindt in samenspraak met de medewerker van Kern8, overleg plaats met de gemeente, waar voortgang en acties worden besproken. Daar waar gezamenlijke activiteiten mogelijk zijn worden deze uiteraard gezamenlijk uitgevoerd. Voor een aantal onderdelen van de overeenkomst heeft Sportservice Heerhugowaard de expertise ingeschakeld van specialisten die zich bij Sportservice Noord-Holland bezighouden met Verenigingsadvies.

4.5.2 Verenigingsadvies

Sportservice Heerhugowaard heeft 100 uur op jaarbasis beschikbaar voor verenigingsadvies (op maat). Vrijwel al deze uren worden beschikbaar gesteld aan de verenigingsadviseurs van Sportservice Noord-Holland. Een aantal uren is ingezet bij de sportaanbieders die hebben deelgenomen aan de cursus Vrijwilligerscoördinator om ze te ondersteunen bij het opstellen van hun beleidsplan voor vrijwilligers.

4.5.3 Deskundigheidsbevordering

Sportservice Heerhugowaard heeft in 2011 vanuit de Verenigingswinkel vier cursussen geïnitieerd ter bevordering van de deskundigheid van de vrijwilligers van de sportvereniging.

» **Meer Vrijwilligers in Kortere Tijd:** Succesvolle methode voor het werven van vrijwilligers. De cursus bestaat uit vier praktische avonden waar direct gestart wordt met de wervingscampagne.

Aan deze cursus hebben in 2011 negen sportverenigingen deelgenomen (negentien deelnemers totaal). Bij twee verenigingen direct resultaat na de cursus: 15 respectievelijk 30 nieuwe vrijwilligers gevonden.

» **Kanjers in de Sport:** Deze cursus (twee avonden) biedt jeugdtrainers handvatten hoe om te gaan met bijvoorbeeld lastige situaties, pestgedrag, etc.

Aan deze cursus namen tien personen deel, afkomstig van vijf sportverenigingen. Voor twee voetbalverenigingen loopt een apart traject om een incompany training voor alle jeugdtrainer (± 30 per club) te verzorgen in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond.

» **Opstapcursus lesgeven:** De opstapcursus lesgeven is bedoeld voor jonge, net startende trainers om hen op weg te helpen met het trainersvak. Nadrukkelijk dient gezegd te worden dat het geen bondsopleiding betreft. De cursus kan trainers wel enthousiast maken en stimuleren om als vervolg een cursus bij de bond te volgen.

Aan de opstapcursus lesgeven hebben negentien (jonge) trainers, afkomstig van vijf sportverenigingen, deelgenomen.

» **Vrijwilligerscoördinator:** Door toekenning van een provinciale subsidie heeft Sportservice Heerhugowaard vanuit de Verenigingswinkel de cursus Vrijwilligerscoördinator kunnen aanbieden als vervolg op de cursus Meer Vrijwilligers in Kortere Tijd.

Acht sportverenigingen en één buurthuis hebben van deze cursus gebruik gemaakt (totaal vijftien deelnemers). De cursus werd verzorgd door de Nederlandse Sport Alliantie. In deze cursus is het onderdeel taak/-functieomschrijvingen vanuit de overeenkomst Verenigingswinkel geïntegreerd. Speciaal voor Maatschappelijke Stages in de sport is een extra avond aan de cursus toegevoegd om de stageplekken in beeld te brengen, te omschrijven en direct in te voeren in de digitale vacaturebank op de website van de Verenigingswinkel. Deze laatste avond stond onder leiding van de verenigingsadviseur van Sportservice Noord-Holland en de stagemakelaar.

4.5.4 Vacaturebank

Sportverenigingen zijn, net als andere vrijwilligersorganisaties, voortdurend op zoek naar (nieuwe) vrijwilligers om alle klussen geklaard te krijgen. Het is binnen de sport niet gebruikelijk om vrijwilligers buiten de club te zoeken. De vraag is dan ook of de digitale vacaturebank op de website van de Verenigingswinkel aansluit bij de behoefte en benodigdheden van sportaanbieders. Nog altijd blijft het aantal geregistreerde sportverenigingen in de database gering ondanks dat er geen moment wordt nagelaten om de vacaturebank onder de aandacht van de sportaanbieders te brengen. Blijkbaar kiezen sportverenigingen voor een andere methode om hun vrijwilligers te werven door deze vooral te zoeken binnen het eigen ledenbestand.

Sportservice Heerhugowaard

4.5.5 Maatschappelijke Stage

Sportservice Heerhugowaard heeft op gemeentelijk niveau zowel zitting in de stuurgroep als in werkgroep voor Maatschappelijke Stages.

Bij het uitvoeren van diverse activiteiten heeft Sportservice Heerhugowaard gebruik kunnen maken van de inzet en assistentie van maatschappelijke stagiaires. In 2011 heeft Sportservice Heerhugowaard 76 scholieren, al dan niet in groepsverband vanuit school, begeleid in het kader van hun maatschappelijke stage.

Noemenswaardig binnen de Maatschappelijke Stages is de uitvoering van 'Ken je talent' geweest, een samenwerking tussen meerdere sportbonden met Sportservice Noord-Holland ten behoeve van deskundigheidsbevordering voor Maatschappelijke stagiaires. Deze samenwerking werd mogelijk gemaakt door toekenning van een provinciale subsidie.

In Heerhugowaard is vanuit 'Ken je talent' samengewerkt met de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB). Sportservice Heerhugowaard is in november 2011 gestart met een wekelijkse zaalvoetbalcompetitie voor middelbare scholen. Scheidsrechters voor de wedstrijden zijn Maatschappelijke stagiaires. Ter voorbereiding op deze klus volgden de negen leerlingen van het voortgezet onderwijs die zich hiervoor hadden aangemeld, een cursus voetbalscheidsrechter, verzorgd door een docent van de KNVB. De begeleiding van de leerlingen tijdens de praktische uitvoering werd verzorgd door de combinatiefunctionaris Voetbal van Sportservice Heerhugowaard.

Bijlage 2

Uitvoeringsprogramma Gemeente Heerhugowaard 2013 t/m 2016 bijdrage door Sport Service

- **Sportservice Heerhugowaard ('Sportloket')**

- Algemeen Management
- Helpdesk sportaanbieders, scholen, inwoners, etc.
- Verenigingsadvies
 - Nu nog vanuit de Verenigingswinkel; vastliggende opdracht
 - Maatschappelijke Stages

- **Heerhugowaard Actief!:**

De activiteiten die voorheen losstaand georganiseerd werden, worden vanaf 2013 ondergebracht bij de combinatiefunctionarissen:

- **Combinatiefuncties:**
- Stand van zaken per 01-01-2013 4 FTE aan CF:
 - Jeugd:
 - Breedtesport algemeen
 - Voetbal
 - Sportbuurtwerk
 - Voortgezet Onderwijs
 - Ouderen
- Groei naar 6 FTE CF; te realiseren in basisonderwijs

- **Aangepast Sporten:**

- Onderdeel van het Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland
- Eén regiomedewerker
 - Doelgroepadvies
 - Verenigingsadvies
 - PR/Netwerk
 - Activiteiten en evenementen

- **Activiteiten combinatiefunctionarissen:**

- Breedtesport algemeen:
 - JeugdSportProgramma voor basisschool, voortgezet onderwijs aan speciaal onderwijs
 - Ik Lekker Fit!?
 - Voorzien in randvoorwaarden voor de uitvoering van de activiteiten van overige CF'ers
- Voetbal:
 - Clinics op scholen (zowel basisschool als Voortgezet Onderwijs)
 - Voetbal op straat: Pannavoetbal (toernooi/competitie), Straatvoetbaltoernooi (voorronde op pleintjes in wijken, afsluitend een gemeentelijke finale)
 - Voetbal in de wijk (als onderdeel van Sportbuurtwerk)
 - Zaalvoetbalcompetitie voor VO-scholen (samen met CF VO)
- Sportbuurtwerk:
 - Van april t/m oktober dagelijks sportactiviteiten op pleintjes in een of twee wijken
 - Van oktober t/m maart 2 – 3 keer per week sportactiviteiten/-instuiven in gymzalen
 - Diverse vakantieactiviteiten voor jeugd en jongeren

- Voortgezet Onderwijs:
 - Voortbouwen op Alle leerlingen Actief; link tussen school (en na-schoolssportuur) en sportvereniging. Samen met VO-scholen optrekken bij invulling ouderavond om leerlingen te laten deelnemen aan project
 - Ondersteuning VO-scholen bij jaarlijkse fittest
 - Contact met doelgroep, behoeftebepaling activiteiten
 - Vakantie-activiteiten/clinics/workshops voor VO-leerlingen
 - Scholenzaalvoetbalcompetitie voor voortgezet onderwijs
- Ouderen:
 - Coördinatie Sport- en spelgroepen voor senioren
 - Activiteiten ontplooiën in de Beweegvriendelijke Omgeving
 - Valpreventie
 - Connectie 1^e lijn zorg → doorverwijzing; SS als sociale kaart

Bijlage 3 Factsheet

Verenigingen

Waar zet het bestuur zich het komende jaar met name voor in?

In percentages:

Ledenbehoud	54
Ledenwerving	51
Behoud vrijwilligers	32
Sfeer en cultuur van de vereniging	27
Werving vrijwilligers	25
	18
Beheer en onderhoud accommodatie	18
Professioneel kader (werven en behouden)	12
Publiciteit en reclame	11
Samenwerking met andere vereniging(en)	11
Realiseren van (top)sportambities	9
Ontwikkelen van nieuw sportaanbod	4
Opzetten van aanvullende diensten	3
Anders, namelijk	4

Bron: Mulier Instituut, Verenigingsmonitor Thema 2011
% verenigingen (n=539)

Reden niet sporten

Uit de wijkmonitor 2011 blijkt dat mensen redenen hebben om niet te sporten. Lang niet iedereen sport.

Redenen dat inwoners niet sporten zijn (meerdere antwoorden zijn mogelijk):

- geen tijd heeft (37%),
- hun gezondheid laat het niet toe (26%),
- het te duur is (22%),
- het niet leuk vinden (22%)
- en vinden dat zij er te oud voor zijn (15%).

Sportaanbieders en sportdeelname

De sportaanbieders maken het mogelijk dat vele mensen elke week kunnen sporten.

Eerst enkele cijfers:

- 67% van de inwoners van 18 jaar en ouder sport (hiervan 90% tenminste één keer per week).

Hiervan sport:

- 34% bij een sportvereniging;
- 35% bij een fitnesscentrum of sportschool;
- 44% op eigen gelegenheid.

Van de jeugd tot 18 jaar is:

- 72% lid van een sportvereniging.

Inwoners van Heerhugowaard kunnen terecht bij ruim 70 sportaanbieders (sportverenigingen, sportclubs en fitnesscentra. Dit is inclusief de denksportverenigingen.)

VaRuim 20 georganiseerde sportverenigingen zijn aangesloten bij een Nationale Sportbond en zij bieden in competitieverband sporten aan. Deze sporten zijn erkend door NOC*NSF. Uit de cijfers hiervoor blijkt dat vooral de jeugd lid is van een sportvereniging. Sporten in verenigingsverband voor de jeugd is belangrijk en wel om de volgende redenen:

- De sportieve loopbaan: je kunt je ontwikkelen in een bepaalde sport: van kennismaking, verdieping, talent tot topsport.
- Pedagogische taak: De sportvereniging is een plek waar de jeugd zich kan ontwikkelen en ontplooiën. Trainers, coaches en begeleiders vervullen hierin een belangrijke rol.
- In competitieverband kunnen sporten. Teamspirit wordt bevorderd.
- Sociale contacten. Vriendschappen worden gevormd.
- Gezondheidsmotieven. Het zorgt voor een gezonde leefstijl (vermindering van overgewicht).

In de pubertijd neemt de deelname aan sporten af. Redenen hiervoor zijn:

- veranderende interesses en veranderingen in school en werksituatie. Het blijkt overigens dat meer meisjes dan jongens afhaken. Meisjes worden onzeker (bijvoorbeeld over uiterlijk), willen niet meer de voorgeschreven outfit dragen en gaan niet meer sporten.
- Het sportaanbod sluit niet aan op de wensen en de behoeften van de jongere (de één wil meer presteren en de ander sport om de sociale contacten. Het optreden van een trainer is hier van belang.)

Het is voor een sportvereniging een uitdaging om jongeren die in deze leeftijdsfase komen, vast te houden. De sfeer van een vereniging is belangrijk voor de jeugd. Nevenactiviteiten (toernooien, kampen en feestavonden) dragen hieraan bij.

Er zijn cursussen gericht op trainers, coaches en begeleiders in de jeugdsport ter versterking van de teamspirit, verhoging van het zelfvertrouwen en het omgaan met conflicten. Een andere manier om jongeren te binden is hen actief te betrekken bij het organiseren van een sportaanbod dat aansluit op hun wensen en behoeften. Jongeren opleiden tot scheidsrechter of eigen leden een maatschappelijke stageplek bieden (kan nog tot en met het schooljaar 2014/2015), kan ook leiden tot meer betrokkenheid. Het is aan de verenigingen zelf om hieraan iets te willen doen.

Imago van een sport

Wanneer jongeren hun lidmaatschap bij een sportvereniging opzeggen, betekent dit niet dat zij niet meer sporten. Het kan zijn dat zij nieuwe uitdagingen in sporten zoeken. Denk aan nieuwe sporten als Bossaball (volleyballen op een veld van trampolines en luchtkussens) en wakeboarden.

De populariteit van bepaalde sporten stijgt en daalt. Zo zijn vechtsporten bij jongens populair en hockey bij meisjes (en ook jongens). Vrouwenvoetbal is in opkomst en de belangstelling voor zaalvoetbal neemt toe. In belangstelling dalende sporten als Honk en softbal proberen met nieuwe vormen weer leden te trekken (beeball). De media (met grote sportspektakels) speelt in de mate van populariteit van sporten een belangrijke rol.

Zoals gemeld, neemt de jeugd een overheersende positie in bij de georganiseerde sportverenigingen. Jonge volwassenen maken meer gebruik van commerciële sportaanbieders. Alleen sporten neemt op

latere leeftijd toe. Sporten in een zelfgeorganiseerde groep is in alle leeftijdsgroepen populair (denk aan wielrennen en hardlopen). En Heerhugowaard biedt alle mogelijkheden voor zowel ongeorganiseerde als georganiseerde sporten. De regio Alkmaar biedt mogelijkheden voor talenten en topsporten. Soms werken sportverenigingen regionaal samen om getalenteerde sporters meer kansen te bieden en toch te behouden voor hun eigen club.

Bijlage 4

FACTSHEET JOGG

NOVEMBER 2012

Convenant Gezond Gewicht en deelconvenant JOGG

Het Convenant Gezond Gewicht is een uniek samenwerkingsverband van in totaal 27 partijen afkomstig van (rijks- en lokale) overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, die zich gezamenlijk inzetten de stijgende trend van overgewicht en obesitas om te buigen in een daling. Het maatschappelijk agenderen van overgewicht en obesitas, het vergroten van de bewustwording van de gezondheidsrisico's en het bewerkstelligen van een trendbreuk in de ontwikkeling van overgewicht en obesitas bij kinderen en volwassenen zijn de doelstellingen van het convenant. Het Convenant Gezond Gewicht bestaat uit een koepelconvenant, waarin de overall doelstellingen zijn opgenomen en procedurele en organisatorische afspraken zijn gemaakt, en vier deelconvenanten: werk, school, consument en vrije tijd en JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht), waarin (een deel van) de partijen afspraken hebben gemaakt voor dat specifieke terrein. Het convenant heeft een looptijd van 2010 tot 2015. Paul Rosenmoller is naast voorzitter van het convenant ook ambassadeur van JOGG.

Gezond leven is de norm in een JOGG-gemeente. Dat merk je als je de deur uitstapt: er zijn voldoende fietspaden, scholen besteden aandacht aan gezonde producten in kantines en in de supermarkt staan gezonde producten op ooghoogte. Via Social Media en sportclinics worden jongeren uitgedaagd meer te bewegen. Artsen en welzijnswerkers werken samen met andere zorgprofessionals om gezond leven te stimuleren en wetenschappers onderzoeken de effecten. Het gemeentebestuur houdt bij haar beslissingen nadrukkelijk rekening met gezondheid. Er is samenhang en samenwerking tussen alle partijen die in aanraking komen met de jeugd. Ook bedrijven zien het als hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om op dit gebied actief te zijn in de wijk. Zo ontstaat een gezamenlijke krachtige JOGG-beweging, waaraan iedereen meedoet.

De cijfers

Het CBS iV POLS (september 2011) laat een stijgende trend zien voor zowel overgewicht (BMI van 25 of hoger) als obesitas (BMI van 30 of hoger) bij volwassenen van 20 jaar of ouder. Gemiddeld genomen is het percentage overgewicht onder volwassenen in 30 jaar met ruim 50% gestegen. In 2010 had de helft van de mannen en vier op de tien vrouwen overgewicht. Van het aantal volwassenen met overgewicht had 10,2% van de mannen en 12,6% van de vrouwen obesitas. Het percentage overgewicht bij jongeren van 2 tot 20 jaar verloopt schommelend, maar er is onmiskenbaar een stijgende trend. Gemiddeld genomen is het percentage overgewicht onder jongeren in 30 jaar met 40% gestegen. In 2010 had 13,7% van de jongens en 13,0% van de meisjes overgewicht. Van het percentage jongeren met overgewicht in 2010 had 3,4% van de jongens en 3,0% van de meisjes obesitas.

De maatschappelijke kosten van overgewicht en obesitas bedragen thans minimaal 3,2 miljard euro per jaar (nota Overgewicht 2009).

Voor de monitoring maakt het Convenant Gezond Gewicht gebruik van gegevens uit twee landelijke onderzoeken: POLS (Permanent Onderzoek LeefSituatie) van het CBS en OBiN (Ongevallen en Bewegen in Nederland), een samenwerkingsverband van diverse partijen, waaronder TNO. De module(s) over bewegen en gezondheid in OBiN vallen onder verantwoordelijkheid van TNO.

Doelstellingen deelconvenant JOGG

JOGG wil de stijging van overgewicht en obesitas bij jongeren om zetten in een daling.

Voldoende bewegen en gezonder eten wordt de norm. De doelstelling is dat er in 2015, 75 JOGG-gemeenten in Nederland zijn. Hierdoor worden naar verwachting circa vijf miljoen jongeren en ouders bereikt.

Kernboodschap van JOGG

Een gezonde jeugd. Dat is wat we willen. Overgewicht is echter een groeiend probleem onder jongeren. Ongeveer een op de zeven kinderen heeft overgewicht. In sommige wijken is dat zelfs al een op de drie kinderen!

JOGG is de beweging voor een gezonde omgeving en een gezonde jeugd. Iedereen in een stad, dorp of wijk zet zich in om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht bij jongeren om te zetten in een daling. Publieke en private partijen werken nauw samen. Gemeenten vervullen een spilfunctie. Zij nemen de regie op zich zodat samenhang en samenwerking gewaarborgd is.

JOGG is een landelijk initiatief dat zich richt op jongeren (0-19 jaar) hun ouders en omgeving. In een JOGG-gemeente werken alle lokale partijen uit onderwijs, zorg, bedrijfsleven, sport, recreatie, woningbouw, welzijn en de media samen om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. De lokale organisatiestructuur wordt effectiever ingericht en keuzes worden gemaakt in doelgroepen en activiteiten. Dit resulteert in een meerjarig programma met allerlei acties zoals meer aandacht voor voeding en beweging op school, betere sport- en speelfaciliteiten en voorlichting aan ouders.

Alle activiteiten op lokaal niveau staan centraal en worden uitgevoerd onder het label van JOGG. Dit zorgt voor betrokkenheid en herkenbaarheid bij alle stakeholders, bedrijfsleven en de bevolking en de activiteiten zijn daarmee duurzaam, effectief en efficiënt.

Samenhang in activiteiten, de samenwerking tussen (lokale) overheden, gezondheidsinstellingen en bedrijven (publiek-private samenwerking) en het inzetten van marketingtechnieken om mensen te verleiden om gezonder te gaan leven (sociale marketing) vormen de belangrijkste onderdelen van de JOGG-aanpak. Op school, op straat, in de supermarkt, maar ook thuis wordt het niet alleen leuker, maar ook makkelijker om gezonder te leven.

JOGG is gebaseerd op vijf pijlers:

1. Politiek-bestuurlijk draagvlak. Gezond gewicht, als onderdeel van een gezonde leefstijl, heeft een belangrijke plaats in het collegeprogramma. Burgemeester en wethouders zijn enthousiast, bekend met en betrokken bij de JOGG-beweging.
2. Publiek-private samenwerking. Lokale bedrijven zijn nauw betrokken bij de JOGG-aanpak. Zo denken ze bijvoorbeeld mee in het projectteam, leveren ze communicatiekracht en dragen zij financieel bij aan activiteiten.
3. Sociale marketing. 'Gezondheid verkopen als een mooie spijkerbroek'; daar draait het om bij sociale marketing. Een JOGG-gemeente past de principes van sociale marketing toe op de lokale situatie. Dit resulteert in activiteiten die aansluiten bij de belevingswereld van de doelgroep.

4. Wetenschappelijke begeleiding en evaluatie. Een JOGG-gemeente gebruikt de meest effectieve interventies en meet het effect hiervan. Daarnaast wordt het proces gemeten en waar nodig bijgestuurd. Uiteraard wordt ook de BMI van de kinderen gemeten.

5. Verbinding preventie en zorg. Deze pijler is uniek voor de Nederlandse JOGG- aanpak. In een JOGG-gemeente signaleren (zorg)professionals overgewicht in een vroeg stadium. De zorg is goed op elkaar afgestemd en jongeren die zorg nodig hebben komen direct op de juiste plek terecht.

Resultaten:

„h In november 2012 zijn er in totaal 21 JOGG-gemeenten; Alkmaar, Amsterdam, Borger-Odoorn, Breda, Delft, Den Haag, Dongen, Dordrecht, Haarlem, Haarlemmermeer, IJsselstein, Leiden, Meppel, Purmerend, Rotterdam, Smallingerland, Tynaarlo, Utrecht, Veghel, Zaanstad en Zwolle (een bereik van ongeveer 250.000 mensen).

Daarnaast is Drenthe JOGG-provincie geworden, dit was in aanwezigheid van prinses Maxima.

Voorbeeld van activiteiten in JOGG-gemeenten:

„h er wordt intersectoraal samengewerkt in werkgroepen en stuurgroepen;

„h lokale activiteiten worden onder de JOGG-paraplu uitgevoerd bijvoorbeeld: in JOGG-Veghel straatloop, Gezonde kookworkshop, Veghel Ontbijt) en Utrecht NoordWest; JOGG-coaches op de winkelvloer, ropeskipping, fruitbeleid, en een fietsweek, maar ook de JOGG-actieweken in Breda en IJsselstein waar een gehele week in het teken stond van activiteiten gericht op gezonde voeding en meer bewegen;

„h verandert Zwolle in de JOGG-wijk groene openbare ruimte in speelruimte;

„h organiseert JOGG-Dordrecht een thema week de Gezonde Start

„h zijn al meer dan 45 lokale bedrijven actief; met meedenken over communicatieplannen, leveren van vrijwilligers en producten bij acties, een bijdrage in financiën en meer;

„h zijn de landelijke JOGG-partners actief; met o.a. interventies, marketing kennis, en communicatiekracht;

„h wordt Sociale Marketing toegepast op onderdelen van de lokale gezondheidsaanpak, bijvoorbeeld de 'Watercampagne' in de Haagse Rotterdamse JOGG-wijken en de landelijke aanpak DrinkWater;

„h maken zes sportverenigingen hun sportkantine gezonder;

„h wisselen gemeenten kennis en tips uit over de implementatie van de JOGG-pijlers en over succesvolle acties/interventies;

„h worden inmiddels bijna een half miljoen mensen bereikt, waarvan ruim 100.000 jongeren 0-19 jaar (CBS 2011, in de JOGG-wijken).

De JOGG-aanpak is gebaseerd op het succesvolle Franse Epode (Ensemble Prevenons l'Obésité Des Enfants, of 'laten we samen overgewicht bij kinderen aanpakken'). Dit programma startte begin jaren '90 en heeft in verschillende EPODE-steden bijna een halvering van het aantal jongeren met overgewicht opgeleverd! Tevens heeft een soortgelijke, integrale aanpak in Utrecht Overvecht laten zien dat het werkt. Daar is door een langdurige samenwerking van gemeente, GGD, zorg en welzijnsorganisaties en scholen via allerlei activiteiten het overgewicht onder de jongeren tussen 2005 en 2010 gedaald van 26% naar 20%!

Het landelijk JOGG-bureau is onderdeel van het convenantbureau Gezond Gewicht en verantwoordelijk voor de implementatie van de JOGG-aanpak in Nederland.

Het bureau ondersteunt gemeenten met kennis, best-practices, trainingen, coaching, onderzoek en communicatiemiddelen gericht op de uitvoering van de JOGG-aanpak. Tevens versnelt JOGG processen, verbindt en bundelt krachten en stimuleert langdurige samenwerking.

Landelijke Partners

Het JOGG-bureau werkt samen met een groep landelijke partners om de doelstellingen van JOGG tot een succes te maken. De partners trekken samen op om gezond gewicht, als onderdeel van een gezonde leefstijl, bij jongeren te bevorderen. Het gaat om de volgende bedrijven: Albert Heijn, Albron, FrieslandCampina, Nutricia, Unilever en ZilverenKruis Achmea.

Dit jaar richt JOGG zich met de aanpak DrinkWater op het drinken van water. Zowel publieke als private partijen zetten zich gezamenlijk in om er voor te zorgen dat water drinken weer de norm word.

Voor meer informatie zie: www.jogg.nl en www.convenantgezondgewicht.nl